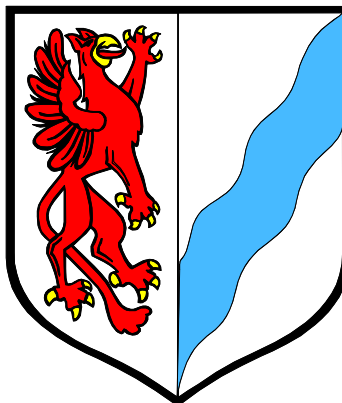

**Prezydent Miasta
Stargard Szczeciński**

**Informacja z wdrażania
Strategii rozwiązywania problemów społecznych
Miasta Stargardu Szczecińskiego
na lata 2006 – 2013**

w 2012 roku

Czerwiec 2013 r.

Spis treści

Spis treści.....	2
I CEL STRATEGICZNY:.....	3
Budowa zintegrowanego systemu wsparcia zapobiegającego kryzysom w rodzinie oraz wzmacniającego pozycję dziecka.	3
1. Wzmacnianie rodziny i dziecka w środowisku lokalnym.....	3
2. Pomoc w likwidacji przyczyn dysfunkcji oraz wspieranie i usprawnianie systemu wsparcia dla rodziny, w szczególności: psychologicznego, prawnego, socjalnego	8
3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi im prawami.....	11
4. Współpraca z instytucjami i organizacjami zajmującymi się opieką i pomocą rodzinie.....	13
II CEL STRATEGICZNY:	14
Aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.....	14
1. Redukowanie zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego	14
2. Tworzenie systemu wsparcia dla osób bezrobotnych w celu ich aktywizowania.....	16
3. Wzmacnianie i rozbudowa zintegrowanego systemu rozwiązywania problemów uzależnień	18
4. Wsparcie i aktywizacja osób bezdomnych	20
III CEL STRATEGICZNY:.....	22
Zintegrowany system wsparcia i aktywizacji osób niepełnosprawnych.	22
1. Podnoszenie świadomości społecznej na temat osób niepełnosprawnych oraz ich praw i uprawnień	22
2. Zapewnienie zwiększonego dostępu osób niepełnosprawnych do opieki medycznej, w tym rehabilitacji i opieki.....	23
3. Integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.....	25
IV CEL STRATEGICZNY:	28
System wsparcia seniorów.	28
1. Poszerzenie i podnoszenie poziomu świadczonych usług	28
2. Przeciwdziałanie izolacji i wykluczeniu społecznemu ludzi starszych	30
V CEL STRATEGICZNY:	31
Partnerstwo na rzecz rozwoju współpracy z organizacjami pozarządowymi.....	31
1. Profesjonalizacja służb społecznych jako czynnika integracji lokalnej	32
2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego	33

I CEL STRATEGICZNY:

Budowa zintegrowanego systemu wsparcia zapobiegającego kryzysom w rodzinie oraz wzmacniającego pozycję dziecka.

Cele szczegółowe:

1. Wzmacnianie rodziny i dziecka w środowisku lokalnym - kierunki:

- 1) podnoszenie jakości i dostępności realizowanego systemu świadczeń rodzinnych,**
- 2) aktualizacja i realizacja zgodnie ze zmieniającymi się potrzebami społecznymi wieloletniego programu budownictwa socjalnego,**
- 3) rozwój współpracy pomiędzy MOPS-em a Stargardzkim Towarzystwem Budownictwa Społecznego i innymi zarządcami lokali mieszkalnych celem zapewnienia rodzinie odpowiedniego do potrzeb schronienia,**
- 4) rozwój usług społecznych sprzyjających podniesieniu poziomu i jakości edukacji, m.in. doksztalcanie kadry pedagogicznej (warsztaty, konferencje),**
- 5) podniesienie poziomu włączania rodziców do współpracy z placówkami oświatowymi i wychowawczymi w procesach edukacyjnych i wychowawczych m.in. poprzez: promowanie aktywnych postaw społecznych celem zwiększenia uczestnictwa rodziców w przedsięwzięciach poszczególnych placówek,**
- 6) tworzenie i rozwój sieci placówek edukacyjnych i kulturalnych dla dzieci i młodzieży, m.in.: zwiększenie dostępności bazy już istniejącej, organizacja czasu wolnego (boiska, miejsca zabaw, kluby, zajęcia pozalekcyjne), tworzenie nowych obiektów,**
- 7) upowszechnienie i uelastycznienie opieki przedszkolnej i w żłobku,**
- 8) współdziałanie w budowaniu programów i projektów z zakresu promocji zdrowia w środowisku dzieci, młodzieży i rodzin,**
- 9) organizowanie imprez dla dzieci w ramach projektów pisanych przez pracowników socjalnych MOPS.**

W okresie sprawozdawczym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej na swojej stronie internetowej systematycznie aktualizował informator dotyczący pomocy społecznej, dodatków mieszkaniowych oraz świadczeń rodzinnych. Informacje w przedmiotowym zakresie umieszczane były również w gablocie usytuowanej przy sali obsługi klientów Ośrodka. Ponadto bieżące informacje dotyczące uprawnień do świadczeń pomocy społecznej przekazywane były przez pracowników socjalnych w ramach pracy socjalnej.

W celu zaspokajania potrzeb w zakresie lokali socjalnych Miasto przekwalifikowało 23 uwalniane lokale położone w budynkach stanowiących własność Miasta na lokale socjalne. Były to m.in. mieszkania uwolnione przez dotychczasowych najemców, którzy w drodze zamiany podnajęli nowo wybudowane lokale z zasobów STBS. W 2012 r. Miasto pozyskało do zasiedlenia 104 lokale z ruchu ludności i uwolnień na podstawie wyroków sądowych oraz 31 lokali z zasobów Spółki powstałych przy udziale finansowym Gminy – Miasta Stargard Szczeciński.

Miasto pozyskało środki z Banku Gospodarstwa Krajowego na budowę 2 budynków mieszkalnych. W 2012 r. została zakończona budowa pierwszego budynku przy ul. Śniadeckiego 7 w którym powstało 21 mieszkań przeznaczonych do podnajmowania osobom spełniającym warunki do otrzymania lokalu docelowego oraz 1 mieszkanie

wspomagane o łącznej powierzchni użytkowej 1.077,86 m². W drugim budynku – przy ul. Śniadeckiego 9 – powstanie 27 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 1.151 m². Wsparcie z Banku Gospodarstwa Krajowego zostanie udzielone po zakończeniu inwestycji, a warunkiem jego wypłaty jest powiększenie przez Miasto zasobu lokali socjalnych o lokale w liczbie i o łącznej powierzchni użytkowej co najmniej równej liczbie i powierzchni użytkowej mieszkań powstałych przy udziale wsparcia BGK. Realizacja inwestycji w budynku mieszkalnym przy ul. Śniadeckiego 9 zakończy się w 2013 roku.

W okresie sprawozdawczym MOPS i STBS kontynuowali dotychczasową współpracę:

- realizowali Program pomocy osobom zagrożonym eksmisją, którego celem jest utrzymanie osób i rodzin w środowisku zamieszkania oraz zapobieganie eksmisjom i bezdomności. W ramach tego Programu MOPS współpracował również z innymi zarządcami lokali mieszkalnych. W 2012 r. Program realizowało 155 gospodarstw domowych, w tym 53 gospodarstwa, które przystąpiły do Programu w 2012 r. Kontrakt socjalny zrealizowały 32 rodziny, uzyskując pomoc oddłużeniową. Z uczestnictwa w Programie zostało wykluczonych 23 uczestników (z uwagi na nierealizowanie kontraktu socjalnego oraz 3 uczestników, których dochody przekroczyły kryterium dochodowe uprawniające do uzyskania pomocy oddłużeniowej). Uczestnictwo w Programie kontynuuje 97 rodzin, które zobowiązane są do dalszej realizacji kontraktów socjalnych w roku 2013 i w latach kolejnych,
- brali udział w posiedzeniach komisji mieszkaniowej ds. zasobów mieszkaniowych miasta Stargard Szczeciński oraz ds. rozpatrywania wniosków o wynajem mieszkań wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Stargardzkiego TBS Sp. z o. o.,
- pracownicy socjalni sporządzali protokoły i wywiady środowiskowe obrazujące sytuację materialno-bytową osób ubiegających się o ulgę w spłacie wierzytelności Miasta z tytułu opłat czynszowych.

W okresie sprawozdawczym działania na rzecz włączania rodziców do współpracy ze szkołą były podejmowane w ramach Programu „Szkoła, Rodzina, Środowisko” poprzez prowadzenie „Szkoły dla Rodziców”. Ideą tego przedsięwzięcia było podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców, zwłaszcza tych, którzy mieli problemy w wykonywaniu swojej funkcji rodzicielskiej. Zajęcia prowadzone były metodą warsztatową oraz w oparciu o fachową literaturę przez trenerów, przeszkolonych liderów, a także zaproszonych specjalistów. Działania na rzecz włączania rodziców do współpracy ze szkołą w ramach ww. Programu kontynuowały również Szkolne Grupy Konsultacyjne.

Powyższe działania szkoły realizowały poprzez organizowanie licznych warsztatów, festynów rodzinnych, akcji charytatywnych oraz prelekcji wygłaszanych przez rodziców dzieci.

Ponadto MOPS w ramach reintegracji społeczno-zawodowej realizował programy: „Zimą w KIS” i „Przyjazne Wakacje 2012 – edycja II”, w których uczestniczyło 19 dzieci w wieku do 10 lat.

Na bieżąco przeprowadzano również pedagogizację rodzin niewydolnych wychowawczo w rejonach działań pracowników socjalnych.

W ramach organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży Miasto w 2012 r. kontynuowało realizację Programu „Szkoła, Rodzina, Środowisko”, dzięki któremu dzieci i młodzież miały możliwość uczestniczenia w otwartych, popołudniowych zajęciach pozalekcyjnych prowadzonych we wszystkich 8 szkołach podstawowych i 4 gimnazjach na terenie miasta. Organizowane zajęcia umożliwiły dzieciom i młodzieży aktywne spędzanie czasu wolnego. Łącznie tygodniowo w szkołach odbywało się średnio około 1.000 godzin zajęć w których udział brało 3.667 uczestników.

Zajęcia dla dzieci i młodzieży realizowane były także przez Stargardzkie Centrum Kultury, Młodzieżowy Dom Kultury oraz Młodzieżowy Ośrodek Sportowy w Stargardzie Szczecińskim. W wyniku porozumienia zawartego w 2010 r. pomiędzy MDK i SCK uzgodniono podział kompetencji, według których SCK zajmuje się działalnością skierowaną do osób dorosłych, a MDK – do dzieci i młodzieży.

W Stargardzkim Centrum Kultury edukacja kulturalna prowadzona była w 3 pracowniach tematycznych, tj.:

- 1) pracowni wokalne z zespołem Grupa De Facto,
- 2) pracowni Centrum Otwarte Drzwi,
- 3) pracowni teatralnej Krzywa Scena.

W zajęciach ww. pracowni uczestniczyło średnio 56 osób.

Ponadto placówka była organizatorem wielu różnorodnych imprez kulturalnych i wystaw, a celem lepszego zaspokojenia potrzeb kulturalnych mieszkańców naszego miasta współpracowała z innymi lokalnymi instytucjami kultury oraz organizacjami pozarządowymi.

Młodzieżowy Dom Kultury w 2012 r. prowadził działalność w dwóch działach: Wychowania Estetycznego i Imprez Masowych oraz Wychowania Technicznego i Rekreacji. W ramach tych działów funkcjonowało 12 pracowni, w tym klub szachowy i akademia przedszkolaka. Zajęcia dla ok. 710 uczestników odbywały się w wymiarze ok. 300 godzin tygodniowo. Działalności MDK opiera się na szerokiej współpracy ze szkołami i placówkami kulturalnymi naszego miasta poprzez organizację wspólnych przedsięwzięć, wspomagając sprzętowo i organizacyjnie imprezy odbywające się na terenie szkół, przedszkoli stargardzkich i innych instytucji. Z pomieszczeń MDK korzystają: Towarzystwo Przyjaciół MDK, Stowarzyszenie „Miedwie”, Oddział Kolejowy PTTK im. E. Góreckiego, zespół break- dance oraz młodzi muzycy ze stargardzkich zespołów rockowych, Klub Szachowy „Mechanik”, który organizuje cykliczne, ogólnodostępne turnieje szachowe. Pomieszczenia udostępniane są również na organizowane (przez inne placówki oświatowe i kulturalne) spotkania, pokazy, szkolenia oraz studio nagrań dla zespołów działających w szkołach.

Z kolei MOS prowadził działalność w stargardzkich szkołach podstawowych i gimnazjach, aktywizując i rozbudzając zainteresowania sportowe uczniów w sekcjach: lekkiej atletyki, koszykówki, piłki nożnej oraz pływackiej. Działalność Młodzieżowego Ośrodka Sportowego oparta jest na ścisłej współpracy z KS „Spójnia”, LKS „Pomorze”, KP „Błękitni”, MKS „NEPTUN”. Z ww. klubami MOS podpisał umowy o współpracy, na mocy których podejmowane są działania sprzyjające rozwojowi sportu dzieci i młodzieży na terenie naszego miasta. Dzięki tym uzgodnieniom stworzona została kompleksowa struktura szkolenia sportowego.

W 2012 roku MOS był organizatorem i współorganizatorem:

- 20 imprez sportowych o zasięgu rejon – miasto,
- 62 imprez sportowych o zasięgu powiatowym,
- 17 imprez sportowych o zasięgu wojewódzkim,
- 5 imprez o zasięgu ogólnopolskim.

W imprezach tych łącznie uczestniczyło 9.423 młodych zawodników.

Oprócz ww. działań, podobnie jak w latach ubiegłych, funkcjonowały na terenie miasta pozaszkolne świetlice i ogniska wychowawcze realizujące programy socjoterapeutyczne. Każde dziecko, które trafiło do świetlicy, otrzymało pomoc psychologiczną i pedagogiczną. Dodatkowo świetlice podejmowały kontakty z rodzicami

w celu poprawy funkcjonowania całej rodziny. Podmiotami prowadzącymi ww. świetlice były organizacje pozarządowe, tj.:

- Centrum Socjalne Caritas – świetlica socjoterapeutyczna (45 uczestników),
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci – dwa Środowiskowe Ogniska Wychowawcze (57 uczestników),
- Oddział Krajowego Towarzystwa Autyzmu - świetlica integracyjna dla dzieci z autyzmem i ich rodzin (27 uczestników).

W 2012 r. do sześciu przedszkoli miejskich uczęszczało średnio 836 dzieci, natomiast prywatne placówki dysponowały 515 miejscami.

Obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego realizowany był przez 1126 dzieci w 51 oddziałach w przedszkolach i w szkołach podstawowych.

Żłobek Miejski dysponował łącznie (w obydwu budynkach) 161 miejscami. Liczba przyjętych dzieci podlegała stałym rotacjom. Na dzień 31 grudnia 2012 r. do Żłobka zapisanych było 146 dzieci. Natomiast na pozostałe wolne miejsca w Placówce rodzice złożyli wnioski o umieszczenie dziecka od stycznia 2013 r.

W 2012 r. baza lokalnych placówek opieki nad dzieckiem w wieku do lat 3 zwiększyła się o 2 niepubliczne placówki, tj. żłobek, dysponujący 15 miejscami oraz klub dziecięcy - 20 miejscami.

W kwestii dotyczącej budowania programów i projektów z zakresu promocji zdrowia w środowisku dzieci, młodzieży i rodzin w 2012 r. dla uczniów klas IV-VI szkół podstawowych Miasto zorganizowano edukacyjne programy profilaktyczne z zakresu uzależnień, tj.:

- klasy IV uczestniczyły w programie profilaktycznym Domowych Detektywów „Jaś i Małgosia na tropie” prowadzonym przez wychowawców,
- klasy V uczestniczyły w programie profilaktycznym „Fantastyczne Możliwości” prowadzonym przez wychowawców,
- klasy VI uczestniczyły w programie profilaktycznym „Jestem OK.!” prowadzonym przez przeszkolone pielęgniarki medycyny szkolnej.

Natomiast uczniowie klas II stargardzkich gimnazjów uczestniczyli w programie „Odmów nie bierz”. Ponadto uczniowie stargardzkich gimnazjów objęci są programem Szkolnej Interwencji Profilaktycznej, którego podstawowym celem jest udzielanie pomocy i wsparcia uczniom często sięgającym po alkohol lub używającym substancji psychoaktywnych poprzez zawarcie kontraktu opracowanego wspólnie przez rodziców i nauczyciela podejmującego interwencję. Kontrakt jest podpisany przez ucznia, reguluje jego zachowanie, zarówno w domu jak i w szkole oraz wskazuje pożądany kierunek zmian w tych zachowaniach.

Łącznie ww. działaniami profilaktycznymi zostało objętych 2.547 uczniów.

Miasto dofinansowało ponadto przeprowadzenie profilaktycznego konkursu plastycznego „Nałogom – NIE!!!”, skierowanego do uczniów stargardzkich szkół podstawowych oraz gimnazjów. Celem ww. działań było propagowanie wśród dzieci i młodzieży zdrowego stylu życia oraz uświadomienie zagrożeń życia codziennego i sposobów ich unikania. Do udziału w niniejszym konkursie zgłoszono 75 prac plastycznych, z których zrobiono wystawę w Stargardzkim Centrum Kultury oraz w Szkole Podstawowej nr 1 w Stargardzie Szczecińskim.

W 2012 r. Miasto zorganizowało Dzień Promocji Zdrowia w ramach piątego Stargardzkiego Dnia Dziecka, którego organizatorem było Stargardzkie Centrum Kultury. Obok atrakcji dla dzieci przygotowane zostały punkty namiotowe obsługiwane przez takie

podmioty jak: Stargardzkie Stowarzyszenie Klub Abstynenta „ALA”, Straż Miejska, Komenda Powiatowa Policji, Stowarzyszenie Amazonek „Stokrotka”, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, Harcerski Klub Ratowniczy, SPZZOZ „Szkoła Rodzenia”, Powiatowy Oddział Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, Dom Dziennego Pobytu dla osób Starszych (PCK), OSIR, w których kolportowano szereg materiałów edukacyjno-informacyjnych. Ponadto w ramach imprezy zorganizowano różnorodne pokazy, konkursy, gry, quizy, krzyżówki oraz łamigłówki, mające na celu konfrontowanie posiadanej przez uczestników wiedzy na temat spożywania alkoholu oraz substancji psychotropowych i konsekwencji z tym związanych, a także dostarczające wiedzy na temat zdrowego stylu życia. Udzielane były również informacje na temat możliwości rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami i przemocą w oparciu o istniejące na terenie miasta placówki. Ponadto przygotowano „Kryzysowy Pomocnik Adresowy” zawierający adresy instytucji i organizacji pozarządowych zajmujących się na terenie Miasta Stargard Szczeciński kwestią uzależnień, przemocy w rodzinie, bezdomności i ubóstwa oraz „Przewodnik adresowy po organizacjach pozarządowych w Stargardzie Szczecińskim, które działają na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych oraz Twojego zdrowia”. Wszystkie podjęte działania w ramach Dnia Promocji Zdrowia miały na celu umożliwienie mieszkańcom bezpośredniego kontaktu z instytucjami i organizacjami zajmującymi się promocją zdrowia.

W okresie sprawozdawczym Miasto było partnerem realizacji VIII Powiatowego Tygodnia Walki z Rakiem poświęconego profilaktyce nowotworów, głównie raka piersi i narządów rodnych. W ramach ww. Tygodnia przeprowadzono wykłady o nowotworach (m.in. piersi, szyjki macicy, skóry, płuc) oraz metodach profilaktyki. Na terenie miasta można było skorzystać z badań profilaktycznych, tj., mammografii, cytologii, pomiaru poziomu cholesterolu, cukru oraz ciśnienia tętniczego. Ponadto Prezydent Miasta po raz kolejny ogłosił konkurs fotograficzny pn. „Zdrowie w twoim obiektywie”, który miał na celu popularyzację zdrowego stylu życia, podniesienie świadomości społecznej oraz przekazanie w atrakcyjny sposób idei dbania o zdrowie swoje i bliskich. Konkurs zachęcał również do aktywnego spędzania czasu wolnego. W ramach VIII Powiatowego Tygodnia Walki z Rakiem i Promocji Zdrowia zorganizowano dla mieszkańców miasta wiele spotkań edukacyjnych z zakresu profilaktyki raka piersi. Stowarzyszenie Amazonek „Stokrotka” popularyzowało również wiedzę w środowisku na temat raka piersi oraz propagowało metody diagnostyczne pozwalające na jego wczesne wykrycie. W działaniach Stowarzyszenia uczestniczyło ok. 600 osób.

W 2012 r. Miasto przekazało środki finansowe dla organizacji pozarządowych na realizację zadań z zakresu promocji zdrowia, tj. na:

- prowadzenie przez Koło Nr 1 Polskiego Stowarzyszenia Diabetyków Punktu Wczesnego Wykrywania Cukrzycy, w którym możliwe było wykonanie bezpłatnego pomiaru poziomu cukru we krwi, ciśnienia tętniczego oraz poziomu cholesterolu i trójglicerydów. W ramach Punktu Stowarzyszenie prowadziło edukację zdrowotną mieszkańców naszego miasta poprzez rozpowszechnianie materiałów dotyczących profilaktyki cukrzycy, a w przypadku jej wykrycia doboru odpowiedniej diety oraz samokontroli. W 2012 roku Stowarzyszenie dokonało łącznie ponad 3.952 pomiarów,
- prowadzenie edukacji w zakresie profilaktyki raka piersi przez Stowarzyszenie Amazonek „Stokrotka”, m.in. w ramach Powiatowego Tygodnia Walki z Rakiem oraz w ramach działania „Stokrotki w październiku”. Stowarzyszenie popularyzowało wiedzę

w środowisku na temat raka piersi oraz propagowało metody diagnostyczne pozwalające na jego wczesne wykrycie. W działaniach Stowarzyszenia uczestniczyło ok. 1200 osób,

- prowadzenie działalności edukacyjnej z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych wśród dzieci i młodzieży przychodzącej do Klubu Abstynenta „ALA”, np. w formie zajęć plastycznych, gier i konkursów edukacyjnych dotyczących problematyki alkoholowej.

W ramach dodatkowych form pracy socjalnej MOPS zorganizował dla 54 dzieci z najuboższych rodzin zabawę mikołajkową i dzień dziecka. Ponadto pracownicy socjalni w ramach współpracy z instytucjami i organizacjami społecznymi, typowali rodziny z dziećmi do uzyskania wsparcia niepieniężnego w postaci:

- paczek z okazji Świąt Wielkanocnych i Bożego Narodzenia,
- odzieży przekazanej przez Chrześcijańską Służbę Charytatywną, Filię w Stargardzie Szczecińskim,
- żywności w naturze pochodzącej z Banku Żywności, przekazanej przez Stowarzyszenie Ludzi Bezdomnych i Samotnych Matek,
- odzieży, zabawek, żywności, pościeli przekazanej przez Polski Komitet Pomocy Społecznej,
- sprzętu domowego, obuwia i odzieży przekazanych przez osoby prywatne,
- zabawy mikołajkowej w sali zabaw „Zig – zag” oraz w restauracji „Korona”.

Ocena realizacji celu szczegółowego 1.

Wszystkie kierunki realizowane prawidłowo i przewidziane do kontynuacji w latach następnych.

2. Pomoc w likwidacji przyczyn dysfunkcji oraz wspieranie i usprawnianie systemu wsparcia dla rodziny, w szczególności: psychologicznego, prawnego, socjalnego - kierunki:

- 1) rozwój specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego, a także terapii rodzinnej,
- 2) upowszechnianie działań mających na celu podnoszenie kompetencji opiekuńczo - wychowawczych rodzin,
- 3) wspieranie materialne rodzin z systemu pomocy społecznej,
- 4) zintensyfikowanie i rozwój form pracy socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze środowisk niewydolnych wychowawczo,
- 5) wspomaganie powstawania i rozwój istniejących grup wsparcia i grup samopomocowych,
- 6) podejmowanie inicjatyw i nowatorskich rozwiązań na rzecz ochrony macierzyństwa i dziecka w rodzinie,
- 7) uzupełnianie infrastruktury socjalnej miasta, m.in. zorganizowanie miejsca pobytu dla samotnych matek z dziećmi, tworzenie mieszkań chronionych.

W dążeniu do likwidacji przyczyn dysfunkcji oraz wspierania i usprawniania systemu wsparcia dla rodziny, w szczególności psychologicznego, prawnego, socjalnego Miasto dofinansowało działania realizowane w tym obszarze przez organizacje pozarządowe:

- Stowarzyszenie „Serce Dzieciom” w ramach Punktu dla ofiar przemocy w rodzinie prowadziło poradnictwo psychologiczne i prawne, w ramach którego specjaliści udzielali porad podczas 723 godzin dyżurów,
- Stargardzkie Stowarzyszenie Klub Abstynenta „ALA” w ramach swojej działalności prowadziło punkt informacyjno - konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym, w którym przedstawiało podstawowe informacje dotyczące ww. problemu oraz ofertę pomocy w tym zakresie,
- w ramach gminnego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie i kobiet, w tym kobiet z dziećmi pozbawionymi schronienia, prowadzonego na zlecenie Miasta przez Centrum Socjalne Caritas zapewniano pomoc socjalną i psychologiczną 47 osobom (w tym 30 kobietom i 17 dzieciom).

Ponadto Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia realizowała (na zlecenie Miasta) działania zmierzające do zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych oraz dla osób zagrożonych uzależnieniem od środków odurzających i substancji psychotropowych, a także dla członków ich rodzin – mieszkańców Stargardu Szczecińskiego. W okresie od września do grudnia 2012 r. z ww. działań w Przychodni skorzystały 74 osoby z tego:

- 1) 50 osób korzystało z działań zmierzających do zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych,
- 2) 24 osoby korzystały z działań zmierzających do zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób zagrożonych uzależnieniem od środków odurzających i substancji psychotropowych, a także dla członków ich rodzin.

Działania zmierzające do zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych mieszkańców Stargardu Szczecińskiego realizował również Ośrodek Psychoterapii i Szkoleń „PRACOWNIA”. W okresie wrzesień- grudzień 2012 r., z ww. działań w Ośrodku Psychoterapii i Szkoleń „PRACOWNIA” skorzystały 82 osoby.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej funkcjonuje zespół psychologów i psychoterapeutów, który podejmuje działania skierowane do dzieci i ich rodziców – rodzin dotkniętych problemem przemocy i uzależnień. Zespół prowadzi porady, konsultacje, diagnozę i terapię indywidualną, interwencję kryzysową, treningi umiejętności wychowawczych i terapeutycznych dla rodziców, mediacje, psychoedukację i motywację osób, rodzin (np. do terapii odwykowej, uczestnictwa w zajęciach Szkoły dla Rodziców). Ponadto udziela poradnictwa osobom i rodzinom przejawiającym trudności wychowawcze oraz dysfunkcje. Zajmuje się także realizacją grupowych form pracy o charakterze edukacyjnym, terapeutycznym, profilaktycznym itp. Uczestniczy również w prowadzeniu Szkoły dla Rodziców. Zespół (8 specjalistów) objął w 2012 r. pomocą 162 rodziny. Jednocześnie w ramach pracy Zespołu dwóch psychologów oddelegowano do pracy w siedmiu stargardzkich szkołach, gdzie przeprowadzili łącznie 552 konsultacje z uczniami, nauczycielami, rodzicami. Prowadzili także zajęcia psychoedukacyjne i zespoły wychowawcze. Brali oni również udział w spotkaniach organizowanych w ramach realizowanych programów reintegracji społeczno – zawodowej. Informacji z zakresu pomocy społecznej udzielali pracownicy socjalni, którzy prowadzili pracę socjalną w 1719 rodzinach. W 2012 roku sporządzono 1384 kontrakty socjalne z osobami korzystającymi z pomocy społecznej, w tym z 46 osobami bezdomnymi, z 83 osobami uzależnionymi od

alkoholu,

z 1039 osobami bezrobotnymi. W 2012 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudniono 3 asystentów rodziny (dwóch na pełny etat i trzeciego na ½ etatu), którzy w zadaniowym systemie pracy wspierali rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

W ramach upowszechniania działań mających na celu podnoszenie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców prowadzono w MOPS, w ramach Programu „Szkoła, Rodzina, Środowisko”, „Szkołę dla rodziców”. Łącznie zorganizowano 30 spotkań, które poprowadzili: pedagog, psycholog i psychoterapeuta. W spotkaniach udział wzięło 24 rodziców.

Rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej MOPS udzielał pomocy finansowej i w naturze. Natomiast w ramach pomocy pozafinansowej prowadzono pracę socjalną oraz reintegrację społeczno – zawodową. W 2012 r. pomocą w ramach Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” objęto 3738 osób, a w tym:

- dzieci do 7 roku życia – 548,
- uczniów szkół podstawowych i gimnazjów – 746,
- pozostałe osoby – 2444.

W 2012 r. Centrum Socjalne Caritas wydało 32.400 gorących posiłków i 51.100 śniadań i kolacji z czego 6209 sfinansowanych zostało przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Tą formą pomocy MOPS objął 286 osób. Ponadto Polski Czerwony Krzyż udzielał klientom MOPS pomocy w formie paczek żywnościowych (wydano 123 paczki).

Promując m.in. zdrowy styl życia Stargardzkie Stowarzyszenie Klub Abstynenta "ALA" poprzez swoją działalność umożliwiało mieszkańcom miasta uczestnictwo w grupach samopomocowych, których celem jest pomoc osobom dotkniętym problemami alkoholowymi. Były to: Grupa Wsparcia, dwie grupy „AA”, grupa „AL-ANON” oraz grupa edukacyjno-wstępna. Łącznie w spotkaniach grup udział wzięło około 150 osób.

W zakresie ochrony macierzyństwa i dziecka w rodzinie w 2012 r. Miasto wspierało kontynuację realizacji (przez Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Stargardzie Szczecińskim) programu edukacji zdrowotnej „Szkoła Rodzenia”. Głównym jego zadaniem jest przygotowanie kobiet w ciąży do porodu naturalnego oraz pełnienia nowej roli związanej z pojawieniem się dziecka. Podczas 8 kursów trwających 6 tygodni (cykl spotkań - 2 razy w tygodniu) udział w zajęciach wzięło 250 kobiet. Zdecydowana większość uczestniczek odbyła poród w lokalnym szpitalu.

Stargardzkie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. kontynuowało realizację programu „Potrzebny Dom”:

- podprogram „Na Start” – w ramach II etapu programu oddano 1 mieszkanie docelowe,
- podprogram „Bez Barrier” – w wyniku współpracy pomiędzy Spółką, Stowarzyszeniem Osób Niepełnosprawnych Ruchowo „Pomost” i Miastem, w 2012 roku oddano 1 mieszkanie dla osoby niepełnosprawnej ruchowo,
- podprogram „Nie Sami” – w dotychczas przekazanych 3 segmentach wielorodzinnych zamieszkują osoby powyżej 55. roku życia, w 2012 r. oddano dwa nowe mieszkania,
- podprogram „Nasz Dom” – oddano czwarte mieszkanie rodzinkowe dla wychowanków Domu Dziecka, zlokalizowane w budynku przy ul. Mickiewicza 1A. W mieszkaniu zamieszkało 14 podopiecznych stargardzkich domów dziecka.

W 2012 r. Miasto we współpracy z Centrum Socjalnym Caritas oraz Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej prowadziło prace dotyczące pilotażowego wdrażania Modelu Gminnego Standardu Wychodzenia z Bezdomności, w ramach którego zamierza m.in. utworzyć mieszkanie wspierane, które będzie przygotowywać bezdomnych mężczyzn do trwałego wyjścia z bezdomności i samodzielnego zamieszkania w mieszkaniu docelowym.

Ocena realizacji celu szczegółowego 2:

Wszystkie kierunki realizowane prawidłowo i przewidziane do kontynuacji w latach następnych.

3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi im prawami - kierunki:

- 1) zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin ubogich:
  - organizacja i finansowanie dożywiania w trakcie nauki w szkole,
  - zapewnienie odzieży, wyposażenia w artykuły szkolne,
  - organizacja i finansowanie wypoczynku letniego i zimowego,
  - organizowanie akcji charytatywnych dla pozyskiwania środków na pomoc dzieciom,
- 2) szkolenie i podnoszenie kwalifikacji kadry specjalistów do pracy z rodziną i dziećmi,
- 3) tworzenie warunków do realizacji programów socjoterapeutycznych,
- 4) upowszechnianie funkcjonowania interdyscyplinarnych zespołów specjalistów do spraw interwencji w sytuacjach zagrażających dzieciom i młodzieży, szczególnie w ramach Programu „Szkoła, Rodzina, Środowisko”,
- 5) rozwój nowych form działań osłonowo-aktywizujących na rzecz dzieci i młodzieży,
- 6) tworzenie i wdrażanie programów w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży,
- 7) podjęcie działań zmierzających do utworzenia dla dzieci i młodzieży grup terapeutycznych i grup wsparcia,
- 8) zintensyfikowanie działań w kierunku organizacji alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież,
- 9) wsparcie i aktywizacja osób opuszczających domy dziecka, rodziny zastępcze i inne placówki opiekuńczo-wychowawcze.

W ramach zabezpieczenia potrzeb bytowych dzieci i młodzieży, zwłaszcza z rodzin ubogich, podejmowano na terenie miasta szereg różnorodnych działań. M.in. MOPS realizował Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, w ramach którego pomocą w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności objęto ogółem 1294 dzieci (w tym 746 dzieciom opłacono ciepły posiłek).

Również organizacje pozarządowe (Caritas, TPD), prowadzące świetlice socjoterapeutyczne i ogniska wychowawcze, realizowały działania w tym zakresie. Dożywianiem oraz pomocą materialną, kompensującą braki środowiskowe (poprzez zakup przyborów szkolnych, plecaków a także odzieży) objęto uczestniczące w tych zajęciach dzieci. Ponadto na zlecenie Miasta, w ramach programu „Szkoła, Rodzina, Środowisko” Centrum Socjalne Caritas prowadziło dożywianie dzieci poprzez dostarczanie bułek

do wszystkich stargardzkich szkół podstawowych i gimnazjów. W 2012 r., w trakcie trwania roku szkolnego, dzieci otrzymały 81.590 bułek.

W 2012 r. z pomocy MOPS w formie zasiłków celowych na zaspokajanie podstawowych potrzeb korzystało ogółem 2.308 rodzin.

Z pomocy materialnej na zakup podręczników skorzystało w 2012 r. 484 uczniów klas I-IV szkół podstawowych i 248 uczniów klas I-III szkół ponadgimnazjalnych. Ponadto z pomocy w formie stypendium szkolnego skorzystało łącznie 1679 uczniów, w tym: 875 ze szkół podstawowych, 395 z gimnazjów oraz 409 ze szkół ponadgimnazjalnych.

Poza pomocą finansową i rzeczową tworzą warunki do realizacji programów socjoterapeutycznych. W ramach budżetu Miasta zabezpieczono środki finansowe na funkcjonowanie popołudniowych świetlic prowadzonych przez organizacje pozarządowe, w ramach których oferowano różnorodne zajęcia (w tym zajęcia socjoterapeutyczne i terapeutyczne). Ww. zajęcia prowadzono w świetlicach „Promyk” funkcjonujących w ramach programu „Szkoła, Rodzina, Środowisko”.

Miasto dofinansowało również organizację 10-dniowego obozu socjoterapeutycznego dla 48 dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym, narkotykowym lub problemem przemocy. Realizatorem zadania była Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej. Zorganizowano także 14 dniowy obóz terapeutyczno – rehabilitacyjny dla 6 osób niepełnosprawnych intelektualnie, wywodzących się z rodzin z problemem alkoholowym.

W 2012 r., w Przychodni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia specjalista prowadził diagnozę i terapię dzieci wykorzystywanych seksualnie oraz spotkania konsultacyjne z ich opiekunami i rodzicami.

W zakresie upowszechniania funkcjonowania interdyscyplinarnych zespołów kontynuowano spotkania 5 Szkolnych Grup Konsultacyjnych działających w ramach Programu „Szkoła, Rodzina, Środowisko”. Uczestnicy tych grup wraz z przedstawicielami innych instytucji podejmowali działania na rzecz dzieci i ich rodzin będących w kryzysie. Poza ww. celem Program ten spełnia także jeszcze inną istotną rolę – daje wszystkim podmiotom, które zajmują się pomocą rodzinom pozostającym w kryzysie, możliwość interdyscyplinarnej pracy, co czyni ich pomoc bardziej efektywną, skuteczniejszą i przede wszystkim szybszą. W ramach ww. Programu w szkołach podstawowych i gimnazjach odbywały się regularne spotkania 5 ww. grup, w skład których, poza kadrą pedagogiczną szkół wchodziła przedstawiciel: Straży Miejskiej, Komendy Powiatowej Policji, MOPS, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zawodowi kuratorzy sądowi, pielęgniarki szkolne i przedstawiciele organizacji pozarządowych. Uczestnicy powyższych grup oraz przedstawiciele innych instytucji podejmujących działania na rzecz dzieci i ich rodzin stale podnosili swoje kwalifikacje zawodowe w szeregu szkoleń, kursów, a także kontynuując naukę w ramach specjalizacji, studiów wyższych i podyplomowych. Od stycznia do marca 2012 r. ww. Szkolne Grupy Konsultacyjne pracowały jako Zespoły Interdyscyplinarne ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, natomiast 29 lutego 2012 r. został powołany Zespół Interdyscyplinarny, który przejął funkcję ww. Szkolnych Grup Konsultacyjnych. Ww. Zespół zajmował się stricte przemocą w rodzinie, realizując obowiązki wynikające z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Osoby opuszczające domy dziecka, rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze bądź oświatowo-wychowawcze całodobowego pobytu, wzorem lat ubiegłych

mogły skorzystać z pomocy w ramach programu „Na Start”. Na terenie miasta funkcjonują 3 inkubatory z 14 lokalami, które Miasto wynajmuje od STBS i podnajmuje osobom opuszczającym ww. placówki, realizującym program usamodzielniania (jest to I etap programu). Mieszkańcy tych lokali korzystają z obniżek czynszu i dodatków mieszkaniowych.

Ocena realizacji celu szczegółowego 3:

Wszystkie kierunki realizowane prawidłowo i przewidziane do kontynuacji w latach następnych.

4. Współpraca z instytucjami i organizacjami zajmującymi się opieką i pomocą rodzinie - kierunki:

- 1) wykorzystanie potencjału partnerów społecznych w realizacji pomocy dziecku i rodzinie,
- 2) zintegrowanie działań na rzecz dziecka i rodziny ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, zakładami opieki zdrowotnej, kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami pozarządowymi,
- 3) inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną – wspieranie wypoczynku rodzinnego, organizowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, spartakiad we współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- 4) upowszechnianie informacji o podmiotach świadczących pomoc dziecku i rodzinie.

Na terenie miasta prowadzono wiele różnorodnych działań mających na celu pomoc dziecku i rodzinie. Partnerem Miasta w realizacji tych przedsięwzięć były często lokalne organizacje pozarządowe.

W 2012 r. swoją działalność kontynuował Punkt dla ofiar przemocy w rodzinie prowadzony przez Stowarzyszenie „Serce Dzieciom”. Osoby doznające przemocy mogły uzyskać wsparcie, pomoc psychologiczną, informacje nt. działających w mieście instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy oraz pomoc w czynnościach administracyjno-prawnych zmierzających do egzekucji przysługujących im uprawnień

Osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, które w związku z zagrożeniem życia nie mogły przebywać w mieszkaniach, zapewniono możliwość skorzystania z miejsc noclegowych w gminnym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie i kobiet lub kobiet z dziećmi pozbawionych schronienia prowadzonym na zlecenie Miasta przez Centrum Socjalne Caritas.

Podobnie jak w latach ubiegłych na terenie Stargardu Szczecińskiego funkcjonowały pozaszkolne świetlice realizujące programy socjoterapeutyczne prowadzone przez organizacje pozarządowe. Obok ww. świetlic funkcjonowały także dwa Środowiskowe Ogniska Wychowawcze Towarzystwa Przyjaciół Dzieci (jedno przy ul. 11 Listopada 22 i drugie przy ul. Traugutta 16/1), obejmujące programem socjoterapeutycznym i pracą opiekuńczo-wychowawczą dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.

Dla osób wykluczonych społecznie Caritas Archidiecezji Szczecińsko – Kamieńskiej prowadziło, podobnie jak w latach poprzednich, Centrum Integracji Społecznej. W roku 2012 funkcjonowały tam cztery grupy, tj.: opiekunek osób zależnych, porządkowa, gastronomiczna i rękodzieła artystycznego, w których uczestniczyły 82 osoby.

Miasto wspierało również organizacje pozarządowe organizujące letnie obozy terapeutyczne i socjoterapeutyczne dla rodzin i dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, narkotykowym lub problemem przemocy

Lokalnym programem budującym system opieki nad dzieckiem i rodziną w mieście jest (od 2008 r.) Program „Szkoła, Rodzina, Środowisko”, będący priorytetowym działaniem podejmowanym w ramach Miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. W ramach tego Programu funkcjonowały na terenie miasta Szkolne Grupy Konsultacyjne (SGK), które prowadziły interdyscyplinarne działania ukierunkowane na bezpośrednią pomoc rodzinom pozostającym w sytuacjach kryzysowych oraz Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Dążąc do upowszechniania wśród mieszkańców miasta informacji na temat placówek pomagających osobom będącym w kryzysie na bieżąco rozpowszechniano kryzysowy pomocnik adresowy zawierający adresy najważniejszych instytucji i organizacji z terenu miasta, zajmujących się kwestią przemocy w rodzinie, ubóstwem, bezdomnością oraz uzależnieniami.

Corocznie Miasto dofinansowało działania mające na celu inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną. Wsparciem finansowym objęto także działania prowadzone w tym zakresie przez lokalne organizacje pozarządowe. W ramach ww. działań przeprowadzono na terenie miasta wiele różnorodnych imprez o charakterze kulturalnym, turystycznym i sportowym, w tym również festyny w szkołach i przedszkolach.

Ocena realizacji celu szczegółowego 4:

Wszystkie kierunki realizowane prawidłowo i przewidziane do kontynuacji w latach następnych.

II CEL STRATEGICZNY:

Aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cele szczegółowe:

1. Redukowanie zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego – kierunki:

- 1) dążenie do zwiększenia zakresu usług dla osób wykluczonych społecznie w celu ich reintegracji społecznej i zawodowej,**

- 2) zmniejszanie skutków ubóstwa poprzez systematyczną pomoc rzeczową i finansową realizowaną przez MOPS i współpracujące z nim organizacje pozarządowe,
- 3) współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie rozwoju aktywnych narzędzi rynku pracy, np. robót publicznych, prac interwencyjnych, zatrudnienia wspieranego i socjalnego, prac społecznie użytecznych,
- 4) systematyczne doskonalenie pracowników socjalnych,
- 5) aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi, działającymi w obszarze i na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu,
- 6) wsparcie i aktywizacja osób opuszczających zakłady karne,

W ramach redukcji zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego na terenie miasta w 2012 r. organizowano we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy prace społecznie - użyteczne. Do wykonywania ww. prac MOPS wytypował 244 osoby bezrobotne będące jednocześnie klientami Ośrodka. W ciągu roku 42 osoby zrezygnowały z wykonywania tych prac bez uzasadnienia przyczyny, 24 osoby podjęły zatrudnienie, 4 osoby PUP skierował na staż, 2 osoby podjęły zatrudnienie w CIS, 3 osoby nie podjęły pracy ze względu na zły stan zdrowia.

W zakresie reintegracji społecznej i zawodowej realizowanej przez MOPS pracownicy socjalni udzielali informacji o instrumentach rynku pracy, kierowali klientów do doradcy zawodowego oraz na kursy organizowane przez PUP. Podpisali także 1384 kontrakty socjalne, zobowiązując m.in. do aktywnego poszukiwania zatrudnienia.

MOPS kontynuując realizację Partnerskiego Projektu Systemowego w ramach Priorytetu VII Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki przeprowadził aktywizację społeczną i zawodową dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W projekcie udział wzięło 50 osób. Na potrzeby uczestników projektu przeprowadzono treningi psychologiczne, doradztwo zawodowe i prawne oraz podstawowy kurs językowy. Udział w projekcie umożliwił zdobycie uczestnikom nowej wiedzy i umiejętności praktycznych poprzez szkolenie komputerowe i kurs na prawo jazdy kategorii B oraz szkolenie zawodowe w zakresie: kierowca wózka jezdniowego z obsługą kas fiskalnych, nowoczesny sprzedawca z obsługą kas fiskalnych, kucharz małej gastronomii, wizażu i stylizacji.

W 2012 r. MOPS kontynuował działania skierowane do osób wykluczonych społecznie. W ramach reintegracji społeczno – zawodowej zrealizowano 9 projektów: „Zima z KIS”, „Bezdomny nigdy więcej”, „Jak zdobyć pracę”, „Największy cud – praca”, „Ja i moja praca”, „Jesień życia w wiosennych nastrojach” I i II edycja, „Przyjazne wakacje 2012 „Lepsze jutro”. W ww. projektach uczestniczyły 52 osoby, w tym 19 dzieci.

Na bieżąco prowadzono działania zmniejszające skutki ubóstwa, m.in. poprzez systematyczną pomoc rzeczową i finansową realizowaną przez MOPS i współpracujące z nim organizacje pozarządowe.

Z uwagi na konieczność ciągłego doskonalenia zawodowego pracownicy socjalni MOPS w 2012 roku uczestniczyli w specjalistycznych szkoleniach nt.: asertywność w pomocy społecznej, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zespoły interdyscyplinarne, wychodzenie z bezdomności, zasady postępowania przy kierowaniu i umieszczaniu osób w domach pomocy społecznej, piecza zastępcza.

Pracownicy pomocy społecznej realizując zadania z zakresu pomocy społecznej w celu udzielenia efektywnego wsparcia ściśle współpracowali z wieloma instytucjami oraz organizacjami społecznymi i pozarządowymi, w tym w szczególności z: Centrum Socjalnym

Caritas, Stowarzyszeniem Osób Bezdomnych i Samotnych Matek z Dziećmi, Polskim Komitetem Pomocy Społecznej, Polskim Czerwonym Krzyżem oraz Stowarzyszeniem na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym.

W okresie sprawozdawczym Ośrodek współpracował także z Centrum Integracji Społecznej w zakresie kierowania osób do zajęć w CIS. Do programu reintegracji społecznej i zawodowej realizowanego przez CIS Ośrodek skierował 49 osób.

W ramach aktywizacji zawodowej pracownicy socjalni Ośrodka prowadzili także pracę socjalną z osobami opuszczającymi zakłady karne. W 2012 r. MOPS udzielił pomocy 39 osobom opuszczającym zakład karny, zaś pracownicy socjalni podpisali z tą grupą osób 16 kontraktów socjalnych, które szczegółowo określały kierunki działań zmierzających do poprawy sytuacji życiowej.

W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi, działającymi w obszarze i na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu Miasto przekazało dotacje na:

- prowadzenie przez Caritas Archidiecezji Szczecińsko - Kamieńskiej Centrum Integracji Społecznej,
- prowadzenie przez Centrum Socjalne Caritas gminnego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie i kobiet z dziećmi pozbawionymi schronienia oraz ogrzewalni dla osób bezdomnych,
- stwarzanie przez Stargardzkie Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Ala” środowiska alternatywnego dla abstynentów, osób uzależnionych i ich rodzin (Klub Abstynenta), umożliwianie uczestnictwa w grupach samopomocowych.

Ocena realizacji celu szczegółowego :1

Wszystkie kierunki realizowane prawidłowo i przewidziane do kontynuacji w latach następnych:

2. Tworzenie systemu wsparcia dla osób bezrobotnych w celu ich aktywizowania - kierunki:

- 1) rozwijanie stałej współpracy jednostek Samorządu Miejskiego, organizacji pozarządowych i Powiatowego Urzędu Pracy w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia,
- 2) objęcie szczególną pomocą osób długotrwale bezrobotnych (poradnictwo, zapoznanie z aktywnymi technikami poszukiwania pracy, m.in. w ramach Klubu Integracji Społecznej, Centrum Integracji Społecznej),
- 3) tworzenie sprzyjającego klimatu dla potencjalnych inwestorów, tworzących nowe miejsca pracy,
- 4) współudział w programach realizowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego,
- 5) bieżący monitoring ofert programowych i ewentualne opracowanie projektów mających na celu rozwiązywanie problemu bezrobocia, w szczególności wśród kobiet i osób długotrwale bezrobotnych,
- 6) wsparcie osób bezrobotnych w zmianie kwalifikacji, kształceniu, w szczególności poprzez zapewnienie dostępu do odpowiednich źródeł informacji,

7) intensyfikacja działań mających na celu reintegrację zawodową i społeczną osób bezrobotnych, m.in. przez stworzenie i wsparcie tworzenia Klubów i Centrów Integracji Społecznej.

Instytucje działające na terenie Miasta tworzą system wsparcia dla osób bezrobotnych. Na bieżąco wymieniają informacje odnośnie zjawiska bezrobocia i monitorują ten problem np. w ramach Powiatowej Rady ds. Zatrudnienia.

Osoby długotrwale bezrobotne uczestniczyły w 2012 r. w Programie reintegracji społecznej i zawodowej prowadzonym w Centrum Integracji Społecznej (w okresie sprawozdawczym Programem objęto 82 osoby, w tym 33 uczestników z edycji z 2011 r.). W ramach Programu uczestnicy podnosili swoje kwalifikacje zawodowe bądź zdobywali nowe, odbywając praktyki zawodowe u pracodawcy.

W celu aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych pracownicy socjalni MOPS-u udzielali informacji o instrumentach rynku pracy, kierowali do doradcy zawodowego, pośrednika pracy oraz na kursy organizowane przez PUP, a także mobilizowali klientów do aktywności zawodowej, zawierając kontrakty socjalne, w ramach których klienci zobowiązani byli do prowadzenia kart aktywności zawodowej.

Z kolei w ramach reintegracji społeczno – zawodowej utworzono grupę dla osób długotrwale bezrobotnych „Lepsze jutro”. W zajęciach uczestniczyło 15 osób. Program kierowany był do osób bezrobotnych z terenu Starego Miasta i Śródmieścia i miał na celu głównie reintegrację zawodową osób bezrobotnych. W ramach programu prowadzono zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego oraz spotkania wspierające z terapeutą oraz psychologiem.

Miasto wspiera rozwój przedsiębiorczości poprzez promowanie oferty inwestycyjnej Stargardzkiego Parku Przemysłowego (SPP) oraz Parku Przemysłowego Nowoczesnych Technologii (PPNT), za pośrednictwem i przy współpracy z Polską Agencją Informacji i Inwestycji Zagranicznych oraz Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego. Ww. instytucje pośredniczą w przekazywaniu oferty inwestycyjnej zainteresowanym firmom oraz organizują wizyty inwestorów w gminach posiadających tereny inwestycyjne. W roku 2012 odbył się szereg tego typu spotkań, podczas których inwestorzy zapoznali się z ofertą inwestycyjną Stargardu Szczecińskiego. Podejmowane działania zaowocowały decyzją koncernu Tognum o ulokowaniu na terenie PPNT fabryki MTU, jednej z marek niemieckiej grupy. Ponadto w roku 2012 na terenie SPP ulokowała się między innymi kooperująca z Cargotec firma Specma. W chwili obecnej firmy działające na terenie SPP i PPNT zatrudniają łącznie ponad 2000 pracowników. Poza współpracą z ww. instytucjami miasto korzysta również z bezpośredniej formy promocji za pomocą mediów elektronicznych. Prowadzona jest strona internetowa Stargardzkiej Agencji Rozwoju Lokalnego Sp. z o.o. z bazą danych nieruchomości zlokalizowanych w Stargardzkim Parku Przemysłowym oraz strona www.stargard.eu, która poświęcona jest promocji inwestycyjno-gospodarczej miasta z ukierunkowaniem na ofertę Parku Przemysłowego Nowoczesnych Technologii. Rok 2012 był również początkiem prac nad stworzeniem klastra przemysłowego zrzeszającego stargardzkie przedsiębiorstwa we współpracy z instytucjami nauki (w tym stargardzkie szkoły średnie, szczególnie zawodowe i technika, oraz szczecińskie uczelnie), regionalnym samorządem oraz instytucjami otoczenia biznesu.

Jednym z wielu działań Powiatowego Urzędu Pracy zapobiegających powstawaniu bezrobocia była organizacja zajęć mających na celu zwiększenie umiejętności poszukiwania pracy, tworzenia dokumentów aplikacyjnych, nabywania umiejętności zaprezentowania się na rozmowie kwalifikacyjnej o pracę oraz założenia własnej działalności gospodarczej.

Wszystkie te usługi kierowane były do osób, które znajdowały się w szczególnej sytuacji na rynku pracy oraz wykazywały brak podstawowych umiejętności poruszania się po nim.

W 2012 r., w ramach sieci EURES, Powiatowy Urząd Pracy pozyskał (z Wojewódzkiego Urzędu Pracy) 572 oferty na 4408 miejsc pracy za granicą.

Ocena realizacji celu szczegółowego 2:

Wszystkie kierunki realizowane prawidłowo i przewidziane do kontynuacji w latach następnych.

3. Wzmacnianie i rozbudowa zintegrowanego systemu rozwiązywania problemów uzależnień – kierunki:

- 1) zdiagnozowanie problemu narkomanii w mieście i podjęcie działań w kierunku stworzenia niezbędnego zaplecza do rozwiązywania tego problemu,
- 2) wzmacnianie istniejącego systemu pomocy osobom uzależnionym od alkoholu i ich rodzinom (pomoc terapeutyczna, psychologiczna, prawna, socjalna, medyczna),
- 3) zintensyfikowanie działań w zakresie edukacji społecznej i promowania zdrowego stylu życia,
- 4) rozwijanie działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży, zarówno mających charakter edukacyjny, jak i dostarczających możliwości alternatywnego spędzania czasu wolnego w sposób atrakcyjny i rozwijający zdolności młodych ludzi,
- 5) podejmowanie rozwiązań pozwalających na obejmowanie kompleksową pomocą całej rodziny dotkniętej problemami uzależnień,
- 6) upowszechnianie pracy interdyscyplinarnej instytucji i służb,
- 7) wzmacnianie i rozwijanie istniejącego systemu rozwiązywania problemu przemocy domowej.

W zakresie działalności profilaktycznej skierowanej do dzieci i młodzieży kontynuowano realizację edukacyjnych programów profilaktycznych („Jaś i Małgosia na tropie”, „Fantastyczne Możliwości”, „Jestem OK.!”), „Odmów- Nie bierz”) oraz Programu „Szkoła, Rodzina, Środowisko”. Edukacyjne programy profilaktyczne, realizowane w szkołach pozwoliły dzieciom zdobyć wiedzę w zakresie problemu alkoholowego i umiejętność dokonywania odpowiednich wyborów. Działania podejmowane w ramach programu „Szkoła, Rodzina, Środowisko” umożliwiły z kolei realizowanie tych wyborów i aktywne spędzanie czasu wolnego. W dalszym ciągu jest realizowany Program Szkolnej Interwencji Profilaktycznej jako narzędzie pracy z uczniami sięgającymi po alkohol czy narkotyki, a także z ich rodzicami.

W 2012 r. Miasto dofinansowało przeprowadzenie profilaktycznego konkursu plastycznego „Nałogom – NIE!!” skierowanego do uczniów stargardzkich szkół podstawowych oraz gimnazjów.

W ramach imprezy z okazji Dnia Dziecka, przygotowywanej po raz piąty przez Stargardzkie Centrum Kultury, Miasto Stargard Szczeciński zorganizowało Dzień Promocji

Zdrowia. Impreza miała charakter profilaktyczny i skierowana była głównie do dzieci i młodzieży.

W 2012 roku, w ramach porozumienia z Gminą - Miastem Szczecin, wspierano realizację przez Miejską Izbę Wyrzeźwień w Szczecinie programu interwencyjno-motywacyjnego skierowanego do osób zatrzymanych do wyrzeźwienia na terenie Stargardu Szczecińskiego. Z terenu naszego miasta do Izby Wyrzeźwień w Szczecinie dowiezionych zostało 176 osób. Z osobami tymi prowadzone były rozmowy mające na celu uświadomienie zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu oraz motywowano ich do skorzystania z oferty stargardzkich placówek świadczących pomoc w tym zakresie.

Podobnie jak w latach ubiegłych Miasto finansowało działania podejmowane przez stargardzkie instytucje i organizacje w obszarze problemów alkoholowych, w tym także przemocy w rodzinie, tj. w szczególności działania podejmowane przez:

- Stargardzkie Stowarzyszenie Klub Abstynenta „ALA” – stwarzanie środowiska alternatywnego dla abstynentów oraz zapewnienie działania grup samopomocowych. W 2012 roku Stowarzyszenie po raz trzeci zorganizowało obóz terapeutyczny dla rodzin z problemem alkoholowym, narkotykowym lub problemem przemocy,
- Przychodnię Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia - realizowanie działań zmierzających do zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych oraz dla osób zagrożonych uzależnieniem od środków odurzających i substancji psychotropowych, a także dla członków ich rodzin,
- Ośrodek Psychoterapii i Szkoleń „PRACOWNIA” - realizowanie działań zmierzających do zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnych dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych - mieszkańców Stargardu Szczecińskiego,
- Stowarzyszenie „Serce Dzieciom” – Punkt dla ofiar przemocy w rodzinie,
- Koło Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – świetlica socjoterapeutyczna i obóz terapeutyczno-rehabilitacyjny dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, wywodzących się z rodzin z problemem alkoholowym,
- Centrum Socjalne Caritas – gminny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie i kobiet, w tym kobiet z dziećmi pozbawionymi schronienia, świetlica socjoterapeutyczna, bezpieczny pokój przesłuchań dla dzieci ofiar przemocy oraz realizacja dożywiania w ramach Programu „Szkoła, Rodzina, Środowisko”,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Szczecinie – Środowiskowe Ogniska Wychowawcze realizujące programy socjoterapeutyczne,
- Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej - obóz socjoterapeutyczny dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym, narkotykowym lub problemem przemocy,
- Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która realizowała postępowania w sprawach o podjęcie leczenia przez osoby zgłoszone. Ponadto, w ramach swojej działalności, dokonywała również kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania przez sprzedawców i właścicieli przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Ponadto członkowie Komisji uczestniczyli w nocnych kontrolach pubów i restauracji przeprowadzanych wspólnie z funkcjonariuszami KPP. Głównym celem kontroli było ujawnianie i karanie osób sprzedających alkohol osobom nieletnim i nietrzeźwym.

Komenda Powiatowa Policji w Stargardzie Szczecińskim prowadziła systematyczne działania „Trzeźwy Poranek”, ukierunkowane na ujawnianie nietrzeźwych kierujących.

Całe zaplecze instytucjonalne wraz z modelem pracy interdyscyplinarnej wypracowanej w zakresie funkcjonujących Szkolnych Grup Konsultacyjnych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego w ramach Programu „Szkoła, Rodzina, Środowisko” pozwalało na kompleksowe i systemowe rozwiązywanie problemów rodzin pozostających w kryzysie z uwagi na występujące w nich problemy alkoholowe, narkotykowe czy przemoc.

Ocena realizacji celu szczegółowego 3:

Wszystkie kierunki realizowane prawidłowo i przewidziane do kontynuacji w latach następnych:

4. Wsparcie i aktywizacja osób bezdomnych - kierunki:

- 1) systematyczny monitoring problemu bezdomności,**
- 2) budowa programu zapobiegania i wychodzenia z bezdomności,**
- 3) rozwijanie pracy socjalnej i pomocy psychologicznej,**
- 4) kontynuacja adaptacji i uruchomienie schroniska dla kobiet, w tym także ofiar przemocy,**
- 5) rozwój sieci mieszkań socjalnych we współpracy z partnerami,**
- 6) pomoc w uzyskaniu zatrudnienia socjalnego (wspieranego),**
- 7) rozpoznanie możliwości współpracy i nawiązania kontaktu z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi pracę uliczną z bezdomnymi,**
- 8) monitoring skuteczności podejmowanych działań.**

W MOPS pracę z osobami bezdomnymi prowadzili pracownicy socjalni Zespołu Nr I, współpracując systematycznie z Komendą Powiatową Policji i Strażą Miejską. Wraz z funkcjonariuszami ww. instytucji w okresie od listopada do marca dokonywali monitoringu osób bezdomnych. Ponadto pracownicy socjalni byli w stałym kontakcie ze szpitalem miejskim oraz pogotowiem ratunkowym celem zabezpieczenia niezbędnej pomocy medycznej. Osoby bezdomne, które z uwagi na stan zdrowia nie mogły przebywać w schronisku przy współpracy z odpowiednimi Powiatowymi Centrami Pomocy Rodzinie umieszczane były w DPS.

Służby socjalne na bieżąco współpracowały z organizacjami, których celem jest niesienie pomocy osobom, w tym bezdomnym tj. PCK, PKPS, Caritas, Stowarzyszenie Ludzi Bezdomnych i Samotnych Matek z Dziećmi.

Ogólna liczba osób bezdomnych przebywających w roku 2012 na terenie Stargardu Szczecińskiego wynosiła 338 osób.

W ramach pracy socjalnej aktywizowano również osoby bezdomne. Zawarto z nimi m.in. 46 kontraktów socjalnych, w wyniku których 15 osób uczestniczyło w różnych formach aktywizacji zawodowej, tj. CIS, w pracach społecznie użytecznych, 6 osób podjęło terapię odwykową, 4 rodziny (przebywające w ośrodku wsparcia) usamodzielniały się uzyskując lokale socjalne, 8 osób podjęło zatrudnienie, 13 osób zerwało kontrakt socjalny.

W ramach reintegracji społeczno – zawodowej 4 osoby bezdomne uczestniczyły w projekcie „Bezdomny nigdy więcej. Na zajęcia zapraszani byli specjaliści, m. in. terapeuta, doradca zawodowy, specjalista BHP, prawnik, policjant, przedstawiciel STBS. Programowi

przyświecały następujące cele: osłonowy – zapobieganie degradacji biologicznej i społecznej osób bezdomnych, profilaktyczny – zapobieganie utrwalania i poszerzania się zjawiska bezdomności oraz aktywizacyjny – zmierzający do wyprowadzenia z bezdomności osób rokujących perspektywę przezwyciężenia tej sytuacji.

Jednocześnie Miasto we współpracy z Centrum Socjalnym Caritas podejmowało działania umożliwiające osobom bezdomnym wyjście z trudnej sytuacji w której się znaleźli. Centrum, przy wsparciu finansowym Miasta zapewniało bowiem tym osobom poza noclegiem i wyżywieniem również pomoc psychologiczną, a także reintegrację społeczną i zawodową. Ponadto Miasto w partnerstwie z Centrum Socjalnym Caritas zakwalifikowane zostało – jako jedno z 19 partnerstw w kraju - do wykonania Pilotażowego wdrożenia standardów usług w zakresie bezdomności i przetestowania Modelu Gminnego Standardu Wychodzenia z Bezdomności w Projekcie 1.18 *„Tworzenie i rozwijanie standardów usług pomocy i integracji społecznej”* w ramach Działania 1.2 *Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej* Priorytetu I *Zatrudnienie i integracja społeczna* Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Projekt współfinansowany jest przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, a jego głównym celem jest podniesienie profesjonalizmu i zwiększenie skuteczności instytucji pomocy i integracji społecznej w rozwiązywaniu problemu wykluczenia społecznego poprzez stworzenie, przetestowanie oraz wdrożenie standardów instytucji i usług pomocy oraz integracji społecznej.

Na przedmiotowy model składają się standardy usług skierowanych do osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością w obszarach streetworkingu, pracy socjalnej, mieszkalnictwa i pomocy doraźnej, zdrowia, partnerstwa lokalnego, zatrudnienia i edukacji. Pilotażowe testowanie jego założeń ma doprowadzić do wypracowania ostatecznego kształtu standardów i Modelu GSWB oraz przygotowanie odpowiednich rozwiązań systemowych, programowych i legislacyjnych umożliwiających ich wdrożenie w całej Polsce.

W ramach realizacji projektu na terenie miasta Stargard Szczeciński przeprowadzona została Lokalna Diagnoza Systemu Pomocy Osobom Bezdomnym, która poza działaniami wymagającymi utrzymania oraz ewentualnego rozszerzenia o nowe formy wsparcia – wskazała obszary problemowe mające wpływ na budowę kompleksowego systemu pomocy osobom bezdomnym. I tak przez Miasto oraz Partnerów wdrażane są następujące standardy:

- 1) streetworkingu,
- 2) pracy socjalnej,
- 3) zatrudnienia i edukacji,
- 4) zdrowia,
- 5) mieszkalnictwa.

Realizacja niniejszego projektu umożliwia budowę kompleksowego systemu rozwiązywania problemu bezdomności na terenie miasta. W 2012 r. poszerzono zakres usług świadczonych na rzecz osób bezdomnych przez Centrum Socjalne Caritas a także wprowadzono streetworking jako formę pracy z osobami bezdomnymi. Ponadto podjęto działania w kierunku uruchomienia mieszkania wspomagane dla 3 bezdomnych mężczyzn, w którym mają zamieszkać w 2013 r. Projekt realizowany jest do 31 sierpnia 2013 r., a po jego zakończeniu Partnerstwo zamierza kontynuować realizację zadań, w tym w szczególności w obszarze streetworkingu oraz mieszkalnictwa.

W okresie sprawozdawczym Miasto przekwalifikowało 23 uwalniane lokale docelowe należące do mieszkaniowego zasobu Miasta na lokale socjalne. Ponadto oddano do użytku budynek przy ul. Śniadeckiego 7, w którym powstało 21 mieszkań przeznaczonych do podnajmowania osobom niespełniającym warunków do otrzymania lokalu socjalnego oraz 1 mieszkanie wspomagane. Trwa również budowa drugiego budynku – przy

ul. Śniadeckiego 9, w którym powstanie 27 mieszkań. Jedno z mieszkań przystosowane będzie dla osoby niepełnosprawnej ruchowo. W ramach ww. przedsięwzięcia Miasto jest zobowiązane do powiększenia zasobu lokali socjalnych o lokale w liczbie i o łącznej powierzchni użytkowej co najmniej równej liczbie i łącznej powierzchni użytkowej lokali utworzonych z udziałem wsparcia finansowego z BGK-u. Realizacja przedsięwzięcia nastąpi w 2013 r.

Ocena realizacji celu szczegółowego 4:

Kierunki realizowane prawidłowo i przewidziane do kontynuacji w latach następnych:

- 1) systematyczny monitoring problemu bezdomności,
- 2) budowa programu zapobiegania i wychodzenia z bezdomności,
- 3) rozwijanie pracy socjalnej i pomocy psychologicznej,
- 4) pomoc w uzyskaniu zatrudnienia socjalnego (wspieranego),
- 5) monitoring skuteczności podejmowanych działań.
- 6) rozwój sieci mieszkań socjalnych we współpracy z partnerami,
- 7) rozpoznanie możliwości współpracy i nawiązania kontaktu z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi pracę uliczną z bezdomnymi .

Kierunek zrealizowany: kontynuacja adaptacji i uruchomienie schroniska dla kobiet, w tym także ofiar przemocy.

III CEL STRATEGICZNY:

Zintegrowany system wsparcia i aktywizacji osób niepełnosprawnych.

Cele szczegółowe:

1. Podnoszenie świadomości społecznej na temat osób niepełnosprawnych oraz ich praw i uprawnień - kierunki:

- 1) upowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych oraz dostępnych formach pomocy za pośrednictwem internetu i mediów lokalnych (prasa, radio, telewizja kablowa),
- 2) kontynuacja rozpowszechniania informatorów dotyczących form pomocy i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych,
- 3) wspieranie działań sprzyjających zmianie postrzegania społecznego niepełnosprawności i osób nią dotkniętych.

Mając na celu podnoszenie świadomości społecznej na temat osób niepełnosprawnych oraz ich praw i uprawnień na bieżąco aktualizowano strony internetowe Urzędu Miejskiego zawierające informacje o pomocy świadczonej przez poszczególne instytucje i organizacje na rzecz osób niepełnosprawnych. Na bieżąco informowano lokalne media o wszelkich działaniach podejmowanych przez Miasto na rzecz osób niepełnosprawnych. Kontynuowano również rozpowszechnianie na terenie miasta „Informatora Osoby Niepełnosprawnej”

MOPS na swojej stronie internetowej upowszechniał i aktualizował informacje dotyczące form pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych. Na stronie zamieszczone były akty prawne, wykazy dokumentów niezbędnych do uzyskania poszczególnych świadczeń dla tej grupy potrzebujących. Strona Ośrodka została również dostosowana do potrzeb osób niedowidzących.

W ramach wspierania działań sprzyjających zmianie postrzegania społecznego niepełnosprawności i osób nią dotkniętych Miasto dofinansowało działania podejmowane przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – Koło w Stargardzie Szczecińskim, które jak co roku zorganizowało igrzyska lekkoatletyczne osób niepełnosprawnych. Koło organizowało również obchody Międzynarodowego Dnia Osoby Niepełnosprawnej.

Ocena realizacji celu szczegółowego 1:

Wszystkie kierunki realizowane prawidłowo i przewidziane do kontynuacji w latach następnych.

2. Zapewnienie zwiększonego dostępu osób niepełnosprawnych do opieki medycznej, w tym rehabilitacji i opieki – kierunki:

- 1) realizacja programów profilaktycznych zapobiegających powstaniu niepełnosprawności (choroby układu krążenia, choroby nowotworowe, diagnozowanie wcześniaków),
- 2) zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do opieki medycznej i zabiegów rehabilitacyjnych poprzez opracowanie bazy informacyjnej o świadczeniodawcach, udzielanych zabiegach i warunkach korzystania z nich,
- 3) upowszechnianie informacji na temat możliwego wsparcia finansowego osób niepełnosprawnych,
- 4) wspieranie rozwoju wolontariatu realizującego programy na rzecz osób niepełnosprawnych.

W 2012 r. kontynuowano działania polegające na zapewnieniu zwiększonego dostępu dla osób niepełnosprawnych do opieki medycznej, w tym rehabilitacji i opieki. Miasto wspierało organizacje pozarządowe w realizacji zadań zmierzających do polepszenia sytuacji osób niepełnosprawnych oraz pogłębiało współpracę instytucji i organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych m.in. poprzez dofinansowanie:

- prowadzenia Punktu Wczesnego Wykrywania Cukrzycy przez Koło nr 1 Polskiego Stowarzyszenia Diabetyków w Stargardzie Szczecińskim. Stowarzyszenie uczestniczyło ponadto w różnych imprezach miejskich, podczas których wykonywało bezpłatnie badania poziomu cukru we krwi, ciśnienia tętniczego oraz poziomu cholesterolu i trójglicerydów,
- realizacji przez Stargardzkie Stowarzyszenie Chorych na SM zadania polegającego na poprawie sprawności psychicznej i fizycznej osób chorych na stwardnienie rozsiane. Chorzy skorzystali ze 140 zabiegów w ośrodku wczasowo-rehabilitacyjnym „Sandra” w Pogorzeli,
- Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób niepełnosprawnych intelektualnie prowadzonego na zlecenie Miasta przez Koło Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób

z Upośledzeniem Umysłowym. W 2012 r. uczestnikami ŚDS było 35 osób niepełnosprawnych intelektualnie,

- Oddziału Krajowego Towarzystwa Autyzmu, który prowadził świetlicę integracyjną dla dzieci z autyzmem i ich rodzin. W zajęciach uczestniczyło 11 podopiecznych Ośrodka oraz 18 dzieci z punktu konsultacyjnego (dzieci w trakcie diagnozy). Zajęcia prowadzone były w oparciu o muzykoterapię, arteterapię, zabawy ruchowe, zabawy w świetle ultrafioletowym, ćwiczenia motoryki, zajęcia koordynacji wzrokowo – ruchowej z wykorzystaniem sprzętu rehabilitacyjnego,
- Koła Polskiego Związku Niewidomych, które prowadziło m.in. punkt informacyjno-doradczy (w którym udzielono porad 180 członkom Koła) oraz organizowało szkolenia z zakresu orientacji przestrzennej i poruszania się z białą laską (w szkoleniu uczestniczyło 14 osób). Koło prowadziło również Klub Aktywności Twórczej oraz było organizatorem wielu imprez integracyjnych i kulturalnych: np. Dzień Białej Laski,
- prowadzenia przez Stowarzyszenie Nauczycieli i Rodziców Dzieci ze Specjalnymi Potrzebami Edukacyjnymi:
  - wczesnego wspomagania rozwoju dzieci oraz grupy wsparcia, mającego na celu pobudzenie psychoruchowego i społecznego rozwoju dziecka od chwili wykrycia pierwszych sygnałów nieprawidłowego funkcjonowania do momentu podjęcia przez nie nauki w szkole. Z dotacji Miasta sfinansowano 280 godzin zajęć, w których wzięło udział: w okresie kwiecień-czerwiec 27 dzieci, natomiast w okresie wrzesień- grudzień 25 dzieci,
  - grupy wsparcia, która wzbogacała kompetencje rodziców i opiekunów w zakresie opieki i pracy z osobą niepełnosprawną. W ramach niniejszego działania prowadzono konsultacje indywidualne z udziałem psychologa, doradcy rodzinnego, prawnika, rehabilitanta, z których skorzystało 35 rodziców i opiekunów osób niepełnosprawnych. Ponadto organizowano różnego rodzaju imprezy integracyjne: wyjazdy turystyczne, wyjścia do kina i teatru. W ww. zajęciach i wyjazdach uczestniczyło każdorazowo średnio ok. 20-50 osób,
- Powiatowego Tygodnia Walki z Rakiem i Promocji Zdrowia, którego celem było zaznajomienie jak największej liczby mieszkańców miasta i powiatu z czynnikami wywołującymi nowotwory oraz metodami ich leczenia,
- realizacji programu edukacji zdrowotnej „Szkoła Rodzenia”, prowadzonego na zlecenie Miasta przez Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Stargardzie Szczecińskim. Celem głównym tego zadania jest przygotowanie rodziców oczekujących narodzin dziecka do porodu i podjęcia ról rodzicielskich. Podczas trwających 6 tygodni cykli (po dwa razy w tygodniu) realizowano m.in. gimnastykę, ćwiczenia relaksacyjne, muzykoterapię. Przyszłe mamy otrzymywały wskazówki w zakresie prawidłowego odżywiania się w ciąży – co ma znaczący wpływ na rozwój płodu. Kobiety te również dużo wcześniej rozpoznają symptomy różnych nieprawidłowości, które mogą wystąpić w okresie około i poporodowym, co sprawia, że szybciej zgłaszają się do lekarza lub szpitala w celu ich wyjaśnienia. W 2012 r. uczestniczkami Szkoły Rodzenia było ok. 250 kobiet.

Na terenie miasta, w Zespole Szkół Ogólnokształcących na os. Zachód, funkcjonuje założony w roku szkolnym 2011/2012 Szkolny Klub Wolontariusza, który promuje również działania na rzecz osób niepełnosprawnych.

Ocena realizacji celu szczegółowego 2:

Kierunek realizowany prawidłowo i przewidziany do kontynuacji w latach następnych:
upowszechnianie informacji na temat możliwego wsparcia finansowego osób niepełnosprawnych,

Kierunek wymagający rozszerzenia lub zintensyfikowania działań:

- 1) **realizacja programów profilaktycznych zapobiegających powstaniu niepełnosprawności (choroby układu krążenia, choroby nowotworowe, diagnozowanie wcześniaków)** – należy podjąć działania, których efektem będą profesjonalnie opracowane programy zdrowotne z tego zakresu,
- 2) **wspieranie rozwoju wolontariatu realizującego programy na rzecz osób niepełnosprawnych**

Kierunek, którego realizacja stała się bezcelowa: **zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do opieki medycznej i zabiegów rehabilitacyjnych poprzez opracowanie bazy informacyjnej o świadczeniodawcach, udzielanych zabiegach i warunkach korzystania z nich** – bazę informacyjną o świadczeniodawcach prowadzi Narodowy Fundusz Zdrowia i w związku z tym nie ma potrzeby tworzenia odrębnej.

3. Integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem – kierunki:

- 1) **zwiększenie dostępu do obiektów użyteczności publicznej poprzez: likwidowanie barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej, szczególnie obiektach instytucji i placówkach miejskich,**
- 2) **umożliwianie osobom niepełnosprawnym, w szczególności poruszającym się na wózkach inwalidzkich, korzystania ze środków komunikacji miejskiej oraz rozwijanie innych alternatywnych form transportu,**
- 3) **systematyczne obniżanie krawężników na przejściach i ciągach pieszych oraz stosowanie ramp przykrawężnikowych ułatwiających wejście i zejście oraz zwiększenie liczby miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych,**
- 4) **rozwój oddziałów integracyjnych w przedszkolach oraz klas integracyjnych w szkołach i zagwarantowanie ciągłości kształcenia integracyjnego,**
- 5) **zapewnienie zajęć rewalidacyjnych w zależności od rodzaju niepełnosprawności (korekcyjne, logopedyczne, orientacji przestrzennej, nauki języka migowego),**
- 6) **umożliwienie osobom niepełnosprawnym aktywnego udziału w działalności sportowej i kulturalnej,**
- 7) **utworzenie lub wspieranie tworzenia ośrodków wsparcia dla osób chorych psychicznie,**
- 8) **zapewnienie dostępu do mieszkań chronionych,**
- 9) **aktywizacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.**

W minionym roku kontynuowano działania celem zwiększenia dostępu osób niepełnosprawnych do obiektów użyteczności publicznej. Likwidację barier architektonicznych wymuszają obecnie obowiązujące w tym zakresie przepisy prawa budowlanego.

Miejski Zakład Komunikacji dostosowywał na bieżąco swój tabor do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo. W 2012 r. MZK dysponował 35 autobusami, z czego 25 szt.

(tj. 71%) to autobusy „nisko-wejściowe”, przyjazne dla osób niepełnosprawnych ruchowo (bez stopni w co najmniej jednych drzwiach w wejściu do autobusu). Na wyposażeniu MZK były 2 busy do przewozu osób niepełnosprawnych, z których jeden posiada windę do transportu wózków inwalidzkich a drugi podjazd dla wózków. Z ww. usług przewozowych korzystały osoby z niepełnosprawnością ruchową (w tym również na wózkach inwalidzkich), mające potrzeby przemieszczenia się przede wszystkim do szkół i zakładów opieki zdrowotnej.

Od 1 czerwca 2012 r., na mocy uchwały Rady Miejskiej Nr XVII/203/2012 z dnia 24 kwietnia 2012 roku (zmieniającej uchwałę w sprawie ustalenia cen i opłat za usługi przewozowe lokalnego transportu zbiorowego wykonywanego przez Miejski Zakład Komunikacji w Stargardzie Szczecińskim oraz określenie osób uprawnionych do korzystania z przejazdów bezpłatnych i ulgowych), opiekunowie dzieci niepełnosprawnych uzyskali dodatkowe uprawnienia do bezpłatnych przejazdów autobusami MZK po odwiezieniu dziecka do szkoły lub w drodze po jego odbiór ze szkoły. W 2012 roku z tego rodzaju uprawnienia skorzystało 59 opiekunów dzieci niepełnosprawnych, a warunkiem jego uzyskania było posiadanie Identyfikatora opiekuna wydanego przez MZK. W 2012 r. MZK wydał 1760 ww. identyfikatorów.

Na bieżąco dostosowywano infrastrukturę drogową do potrzeb osób niepełnosprawnych. W tym celu przeprowadzono w 2012 r. modernizację następujących ulic i dróg:

- ul. Tańskiego - wykonano remont na odcinku od ronda „Lotników” do wyjazdu na osiedle Kluczewo- Lotnisko. W ramach zadania wyremontowano jezdnię - wykonano warstwy podbudowy oraz warstwę ścieralną z betonu asfaltowego, wybudowano ciąg pieszo – rowerowy oraz obniżono krawężniki przy przejściach dla pieszych,
- plac Św. Ducha – położono nową warstwę ścieralną jezdni, wyregulowano i częściowo wymieniono krawężniki, ułożono nową nawierzchnię na wyspach skrzyżowania i dojeżdżalniach. Ponadto obniżono krawężniki i zastosowano profilowanie nawierzchni przy dojeździe do przejścia oraz wykonano sygnalizację dźwiękową na przejściu dla pieszych z sygnalizacją świetlną,
- os. Chopina i os. Tysiąclecia - obniżono krawężniki przy przejściach dla pieszych,
- ul. Tuwima i ul. Wyspiańskiego - wymieniono nawierzchnię jezdni i chodników, obniżono krawężniki przy przejściach dla pieszych,
- ul. Szczecińska (PKS) - obniżono krawężniki i zastosowano profilowanie nawierzchni przy dojeździe do przejścia,
- na pętli autobusowej MZK przy Placu Wolności – dokonano naprawy nawierzchni jezdni, przebudowano perony (z wymianą nawierzchni na kostkę polbruk), obniżono krawężniki przy przejściach dla pieszych na dojeździe na perony,
- przebudowano chodniki od strony ul. Piłsudskiego i od strony ul. Wojska Polskiego jednocześnie obniżając krawężniki, wymieniono nawierzchnię schodów od strony ul. Wojska Polskiego (z kostki kamiennej) i schodów z pętli autobusowej do SCK (z płyt granitowych),
- ciąg pieszy ul. Czarnieckiego - ul. Warowna - wykonano remont schodów wraz ze zjazdem dla wózków oraz remont chodnika,
- schody prowadzące do Alei Słowiczej - wykonano remont starych zniszczonych schodów wraz ze zjazdem dla wózków,
- ul. Lechonia - wykonano nowe miejsca parkingowe 94 (w tym 8 miejsc dla osób niepełnosprawnych), wyremontowano chodnik wzdłuż ulicy, obniżono krawężniki przy przejściach dla pieszych,

- alejka w Parku Chrobrego na odcinku od Placu Św. Ducha do Baszty Morze Czerwone – wykonano nową nawierzchnię alejki,
- kwartał E (*teren pomiędzy ul. Piłsudskiego, a ul. Słowackiego*)– wybudowano drogę wewnętrzną, utwardzono plac przeznaczony dla pieszych,
- ul. Grodzka – przebudowano pas drogowy ulicy. W ramach tych prac wykonano nowe ciągi pieszce, obniżono krawężniki na przejściach dla pieszych.

Dążąc do integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem Miasto zapewniało ciągłość kształcenia integracyjnego od przedszkola po gimnazjum. Zabezpieczono odpowiednią liczbę oddziałów integracyjnych, w tym 4 oddziały w Przedszkolu Miejskim nr 5 (w tym 1 w szkole), do których uczęszczało 18 dzieci niepełnosprawnych i jeden oddział w Przedszkolu Miejskim nr 1, do którego uczęszczało 4 dzieci niepełnosprawnych. Ponadto 12 oddziałów dla 57 dzieci niepełnosprawnych w Szkole Podstawowej nr 2, w tym 1 w wychowaniu przedszkolnym i 6 oddziałów w Gimnazjum Integracyjnym gdzie w 2012 r. naukę pobierało 28 uczniów niepełnosprawnych.

W przedszkolach miejskich prowadzone były zajęcia korekcyjne, logopedyczne i gimnastyczne. W szkołach podstawowych organizowano terapię pedagogiczną, zajęcia logopedyczne, zajęcia korekcji wad postawy, integracyjne dla uczniów klas „0”, rewalidację mowy i terapię muzyką, plastyką, tyfloterapię oraz zajęcia z orientacji przestrzennej. Dzieci brały również udział w zajęciach wyrównawczych.

W celu umożliwienia osobom niepełnosprawnym aktywnego udziału w działalności sportowej Miasto zleciło realizację zadania mającego na celu poprawę zdrowia fizycznego i psychicznego osób niepełnosprawnych. Realizatorem ww. zadania był Oddział Wojewódzki Polskiego Towarzystwa Walki z Kalectwem w Szczecinie, a polegało ono na organizacji zajęć na basenie. Uczestnikami zadania było 5 grup po 10 osób niepełnosprawnych. Zajęcia odbywały się 4 razy w miesiącu.

W 2012 r., podobnie jak w latach poprzednich, odbyły się również Igrzyska Lekkoatletyczne Osób Niepełnosprawnych, których organizatorem było Koło Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym. W imprezie uczestniczyło ok. 300 osób.

W 2012 r. Miasto podjęło rozmowy z Zachodniopomorskim Urzędem Wojewódzkim w Szczecinie celem sfinansowania działań związanych z utworzeniem i prowadzeniem środowiskowego domu samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Stargardzie Szczecińskim. Ponadto nawiązało współpracę z Zachodniopomorskim Oddziałem Okręgowym PCK w Szczecinie, który deklaruje realizację ww. przedsięwzięcia. PCK posiada na terenie naszego miasta odpowiedni budynek oraz rozpoczął już prace nad koncepcją funkcjonowania ww. placówki. Przewiduje się kontynuację tych działań w 2013 r.

W celu aktywizacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych swoje działania kontynuował Powiatowy Urząd Pracy. Ich efektem było:

1) z środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych:

- utworzenie 10 stanowisk pracy,
- otwarcie 2 działalności gospodarczych,
- zorganizowanie 15 staży u pracodawców,

- skierowanie 8 osób niepełnosprawnych na staż;
- 2) z środków Europejskiego Funduszu Społecznego:
  - zorganizowanie 12 staży u pracodawców.

Ocena realizacji celu szczegółowego 3:

Wszystkie kierunki realizowane prawidłowo i przewidziane do kontynuacji w latach następnych.

IV CEL STRATEGICZNY: System wsparcia seniorów

Cele szczegółowe:

1. Poszerzenie i podnoszenie poziomu świadczonych usług - kierunki:

- 1) rozwijanie systemu pomocy osobom starszym w ich środowisku zamieszkania,
- 2) stworzenie bazy danych o osobach i placówkach świadczących usługi opiekuńcze i pielęgniarские,
- 3) rozwój sieci usług na rzecz osób starszych,
- 4) wzbogacanie oferty świadczonych usług opiekuńczych,
- 5) współpraca z instytucjami, organizacjami, kościołami, związkami wyznaniowymi, które prowadzą akcje na rzecz ludzi starszych,
- 6) doradztwo i zachęcanie do rozwoju małych form pomocy dla osób starszych jak rodzinne domy pomocy,
- 7) szkolenie profesjonalnych kadr, zajmujących się opieką środowiskową,
- 8) zwiększenie dostępności do mieszkań chronionych.

W 2012 r. usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania świadczeniobiorców świadczyło 25 opiekunek domowych zatrudnionych w MOPS, które okresowo były wspomagane przez opiekunki zatrudniane w ramach robót publicznych (średnio 3-5 osób miesięcznie) i prac społecznie użytecznych (średnio 8 osób miesięcznie). W okresie sprawozdawczym część usług opiekuńczych zlecono do realizacji Centrum Integracji Społecznej w ramach realizowanego programu reintegracji zawodowej i społecznej. Wszystkie opiekunki brały udział w comiesięcznych szkoleniach wewnętrznych organizowanych przez Kierownika Działu Usług Opiekuńczych MOPS.

Pomocą w formie usług opiekuńczych w 2012 r. MOPS objął 246 osób, natomiast specjalistycznymi usługami opiekuńczymi 5 osób.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze na rzecz 27 osób zamieszkałych w mieszkalnictwie wspomagany świadczyło również Koło Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym w Stargardzie Szczecińskim.

W zakresie współpracy z organizacjami działającymi na rzecz lokalnych seniorów Miasto wspierało finansowo m.in.:

- Oddział Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Stargardzie Szczecińskim (prowadzenie Klubu Seniora),
- Uniwersytet Trzeciego Wieku (prowadzenie aktywizacji społecznej seniorów).

Ww. organizacje, w ramach swojej działalności prowadziły wiele różnorodnych zajęć na rzecz osób starszych, które miały na celu m.in. podniesienie ich sprawności fizycznej, intelektualnej oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu.

Ponadto w 2012 r., w dziennym domu pobytu dla osób starszych, prowadzonym na zlecenie Miasta przez Polski Czerwony Krzyż, wsparcie w formie m.in. terapii zajęciowej, świadczeń opiekuńczo – pielęgnacyjnych i rehabilitacyjnych otrzymało 22 uczestników. Osoby te kierowane były do ww. Placówki przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Jednocześnie podejmowano działania mające na celu zapewnienie podopiecznym możliwości aktywnego spędzania czasu, rozwijanie zainteresowań oraz przeciwdziałanie izolacji i samotności osób starszych poprzez nawiązanie współpracy z placówkami oświatowymi i tym samym zapewnienie integracji międzypokoleniowej. Podkreślić należy, iż funkcjonowanie tego typu placówki pozwala na utrzymywanie osób starszych w środowisku rodzinnym.

Stargardzkie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. kontynuowało realizację programu „Potrzebny Dom”. W ramach podprogramu „Nie Sami” funkcjonują 23 mieszkania wspomagane, z czego 11 zostało oddanych w najem Gminie – Miasto Stargard Szczeciński w celu podnajmowania osobom starszym.

Ocena realizacji celu szczegółowego 1:

Kierunki realizowane prawidłowo i przewidziane do kontynuacji w latach następnych:

- 1) **rozwijanie systemu pomocy osobom starszym w ich środowisku zamieszkania,**
- 2) **wzbogacanie oferty świadczonych usług opiekuńczych,**
- 3) **współpraca z instytucjami, organizacjami, kościołami, związkami wyznaniowymi, które prowadzą akcje na rzecz ludzi starszych,**
- 4) **szkolenie profesjonalnych kadr, zajmujących się opieką środowiskową,**
- 5) **zwiększenie dostępności do mieszkań chronionych,**
- 6) **rozwój sieci usług na rzecz osób starszych**

Kierunek wymagający podjęcia działań: **doradztwo i zachęcanie do rozwoju małych form pomocy dla osób starszych jak rodzinne domy pomocy.**

Należy dążyć do tworzenia nowych, dotychczas nie realizowanych form wsparcia, a także podejmować działania informacyjne dotyczące funkcjonujących placówek, które świadczą usługi na rzecz osób starszych.

Kierunek, którego realizacja stała się bezcelowa: **stworzenie bazy danych o osobach i placówkach świadczących usługi opiekuńcze i pielęgniarstwo** – bazę informacyjną o podmiotach świadczących usługi opiekuńcze i pielęgniarstwo prowadzi Narodowy Fundusz Zdrowia i w związku z tym nie ma potrzeby tworzenia odrębnej.

2. Przeciwdziałanie izolacji i wykluczeniu społecznemu ludzi starszych - kierunki:

- 1) podjęcie działań w kierunku rozwijania i upowszechniania działań klubów seniora,**
- 2) systematyczna współpraca z domami pomocy społecznej i zakładami opieki zdrowotnej, działającymi na terenie powiatu,**
- 3) szerzenie idei wolontariatu na rzecz pomocy osobom starszym,**
- 4) promowanie wartości uczestnictwa osób starszych w życiu społecznym,**
- 5) prowadzenie kampanii informacyjnych zmierzających do umocnienia się rzeczników interesów osób starszych, którymi są zwłaszcza organizacje pozarządowe,**
- 6) upowszechnienie dostępu do edukacji dla osób starszych (rozwój placówek i form kształcenia i oświaty),**
- 7) współpraca w zakresie budowy programów promujących zdrowie wśród osób starszych,**
- 8) tworzenie warunków uczestnictwa osób starszych w kulturze i wypoczynku.**

W celu przeciwdziałania izolacji i wykluczeniu społecznemu osób starszych Miasto dofinansowało prowadzenie (przez lokalne organizacje pozarządowe) Klubu Seniora, Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz dziennego domu pobytu dla osób starszych. Główna ich działalność skupiała się m.in. na promowaniu wartości kulturalnych oraz aktywnego wypoczynku osób starszych. W 2012 r. z różnych, oferowanych przez kluby form aktywności skorzystało ponad 1.000 seniorów.

Działający na terenie miasta Uniwersytet Trzeciego Wieku oferował wiele atrakcyjnych form spędzania wolnego czasu dla osób starszych. Dla słuchaczy organizowano m.in. działalność kulturalną, prowadzono promocję zdrowia oraz wykłady o tematyce zgodnej z zainteresowaniami słuchaczy. Zachęcając osoby starsze do udziału w życiu społecznym prowadzono również stronę internetową, na której publikowano najważniejsze wydarzenia dotyczące tej organizacji oraz form prowadzonej działalności.

Stargardzkie Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych po raz kolejny było organizatorem kursów komputerowych dla przedstawicieli lokalnych organizacji pozarządowych. Ww. kursy skierowane były głównie do seniorów a ich celem było m.in. zapobieganie wykluczeniu społecznemu tej grupy osób. W 2012 r. odbyły się cztery edycje kursów na poziomie podstawowym i średniozaawansowanym w których udział wzięły 44 osoby.

W minionym roku w ramach działań integracyjnych Stowarzyszenie „Potrzebny Dom” (przy udziale STBS Sp. z o.o.) zorganizowało po raz czwarty na terenie os. Lotnisko festyn integracyjny pn. „Dzień Sąsiada”. Ideą przewodnią organizatorów festynu była chęć ożywienia kontaktów sąsiedzkich mieszkańców osiedla.

MOPS systematycznie współpracował z domami pomocy społecznej i z zakładami opieki zdrowotnej działającymi na terenie powiatu.

W 2012 r. do domów pomocy społecznej MOPS skierował 19 osób, natomiast na umieszczenie oczekiwało 6 osób. Ośrodek wnosił również opłaty za pobyt tych osób - na zasadach określonych przepisami prawa.

Łącznie w domach pomocy społecznej przebywało 64 mieszkańców Stargardu Szczecińskiego skierowanych przez MOPS.

Ocena realizacji celu szczegółowego 2:

Kierunki realizowane prawidłowo i przewidziane do kontynuacji w latach następnych:

- 1) **podjęcie działań w kierunku rozwijania i upowszechniania działań klubów seniora,**
- 2) **systematyczna współpraca z domami pomocy społecznej i zakładami opieki zdrowotnej, działającymi na terenie powiatu,**
- 3) **promowanie wartości uczestnictwa osób starszych w życiu społecznym,**
- 4) **upowszechnienie dostępu do edukacji dla osób starszych (rozwój placówek i form kształcenia i oświaty),**
- 5) **tworzenie warunków uczestnictwa osób starszych w kulturze i wypoczynku,**

Kierunek wymagający kontynuacji oraz rozszerzenia działań:

- 1) **współpraca w zakresie budowy programów promujących zdrowie wśród osób starszych** - programy zdrowotne kierowane do seniorów i mające na celu zachowanie przez nich jak najdłużej witalności i aktywności psychofizycznej powinny być podejmowane i upowszechniane wśród ogółu seniorów, a nie tylko wśród tych, którzy są zrzeszeni w organizacjach pozarządowych działających na rzecz osób starszych.,
- 2) **prowadzenie kampanii informacyjnych zmierzających do umocnienia się rzeczników interesów osób starszych, którymi są zwłaszcza organizacje pozarządowe** – kwestia zabezpieczenia odpowiedniej pomocy stale rosnącej liczbie osób starszych wymaga odpowiedniego promowania podmiotów (w tym w szczególności organizacji pozarządowych) podejmujących działania na rzecz seniorów. Stąd kampanie skierowane do lokalnej społeczności są nieodzownym działaniem w tym zakresie.

Kierunek wymagający podjęcia działań: **szerzenie idei wolontariatu na rzecz pomocy osobom starszym** - zwiększające się potrzeby w zakresie pomocy świadczonej na rzecz osób starszych wskazują na konieczność wykorzystania w tym zakresie także wolontariatu. Niezbędne jest więc stworzenie odpowiedniego zaplecza w tym zakresie.

V CEL STRATEGICZNY:

Partnerstwo na rzecz rozwoju współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Cele szczegółowe:

1. Profesjonalizacja służb społecznych jako czynnika integracji lokalnej – kierunki:

- 1) **wzmocnienie roli pracownika socjalnego jako profesjonalisty działającego na rzecz pełniejszej integracji społecznej osób ubogich i wykluczonych społecznie,**
- 2) **systematyczne doksztalcanie pracowników socjalnych (rozwój superwizji),**
- 3) **motywowanie pracowników socjalnych osiągających specjalizacje w zawodzie,**
- 4) **analiza warunków lokalowych, w szczególności z uwagi na zachowanie warunków do intymności i poufności w kontaktach z klientami MOPS,**

5) zwiększanie liczby pracowników socjalnych stosownie do potrzeb.

W celu profesjonalizacji służb społecznych w 2012 r. pracownicy socjalni MOPS systematycznie uczestniczyli w szkoleniach dotyczących:

- przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- tworzenia i funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych,
- kierowania do jednostek pomocy społecznej – zasady i tryb wydawania decyzji, kierowania spraw do Sądu, zawierania umów,
- wizyty studyjnej – tworzenie programów wychodzenia z bezdomności, praca z trudnym klientem,
- promocji integracji społecznej – Priorytet VII POKL.
- pracy asystenta rodzinnego i aktywizacji społecznej osób objętych jego pomocą,
- prawa pomocy społecznej – najnowsze zmiany, nowe zadania,
- realizacji projektów systemowych w priorytecie VII POKL.

Ponadto 3 pracowników ukończyło studia podyplomowe finansowane ze środków EFS na kierunku Organizacja Pomocy Społecznej. Jeden pracownik uzyskał specjalizację II stopnia

Pracownicy socjalni odbywają również cotygodniowe spotkania w celu przedyskutowania problemów, które powstały w trakcie pracy z klientem oraz przekazywania informacji, dotyczących nowych metod wykorzystywanych w pracy socjalnej.

Terapeuci zatrudnieni w MOPS brali udział w superwizjach sfinansowanych przez Ośrodek

W celu zachowania warunków intymności i poufności przyjmowaniem wniosków osób zainteresowanych uzyskaniem świadczeń ze strony MOPS-u zajmuje się 2 pracowników. Wszelkie problemy osób i rodzin omawiane są w środowisku zamieszkania klienta w trakcie wywiadu środowiskowego.

Liczba pracowników socjalnych zatrudnionych w MOPS-ie jest zgodna z wymogami zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2000 mieszkańców.

Ocena realizacji celu szczegółowego 1:

Kierunki realizowane prawidłowo i przewidziane do kontynuacji w latach następnych.

- 1) **wzmocnienie roli pracownika socjalnego jako profesjonalisty działającego na rzecz pełniejszej integracji społecznej osób ubogich i wykluczonych społecznie,**
- 2) **systematyczne doszkącanie pracowników socjalnych (rozwój superwizji),**
- 3) **motywowanie pracowników socjalnych osiagajacych specjalizacje w zawodzie,**
- 4) **zwiększanie liczby pracowników socjalnych stosownie do potrzeb.**

Kierunek zrealizowany: **analiza warunków lokalowych, w szczególności z uwagi na zachowanie warunków do intymności i poufności w kontaktach z klientami MOPS**

2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego – kierunki:

- 1) aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi,**
- 2) wsparcie postaw obywatelskich (system bezpłatnej informacji, poradnictwa obywatelskiego i pomocy prawnej), wsparcie lokalnych inicjatyw obywatelskich,**
- 3) zwiększenie koordynacji współdziałania z organizacjami pozarządowymi, w szczególności poprzez wnikliwą analizę możliwości uruchomienia na terenie miasta centrum organizacji pozarządowych,**
- 4) kontynuacja edukacji społecznej w zakresie występujących problemów społecznych i programów służących ich rozwiązywaniu poprzez organizację seminariów i konferencji tematycznych.**

Miasto aktywnie współpracuje z organizacjami pozarządowymi zlecając im corocznie do realizacji wiele zadań własnych oraz zabezpieczając w swoim budżecie odpowiednie środki na ten cel. W 2012 r. Miasto współpracowało z 51 organizacjami pozarządowymi zawierając 82 umowy na realizację zadań własnych. Na dotacje dla organizacji pozarządowych przeznaczono środki w wysokości 4.396.146,02 zł.

Dążąc do zintegrowania działań lokalnego III sektora w 2012 r. kontynuowano działalność Stargardzkiego Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych, którego celem jest nieodpłatne wsparcie organizacji pozarządowych w zakresie prowadzonych przez nie działalności. Centrum realizowało swoje działania m.in. poprzez: wsparcie logistyczne, doradztwo i szkolenia, wsparcie informacyjne oraz promocję lokalnych organizacji pozarządowych.

Kontynuowano również działania realizowane w ubiegłych latach. Działalność prowadził Pełnomocnik ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi. Konsultowano akty prawa miejscowego, m.in. roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi, który określa szczegółowe cele, zasady oraz priorytetowe obszary współpracy Miasta Stargard Szczeciński z podmiotami III sektora. Ponadto informowano organizacje pozarządowe o zadaniach publicznych przewidzianych do realizacji, o ogłaszanych konkursach ofert oraz o wynikach ich rozstrzygnięć.

Ocena realizacji celu szczegółowego 2:

Kierunki realizowane prawidłowo i przewidziane do kontynuacji w latach następnych:

- 1) aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi,**
- 2) wsparcie postaw obywatelskich (system bezpłatnej informacji, poradnictwa obywatelskiego i pomocy prawnej), wsparcie lokalnych inicjatyw obywatelskich.**

Kierunek wymagający kontynuacji oraz rozszerzenia działań: **kontynuacja edukacji społecznej w zakresie występujących problemów społecznych i programów służących ich rozwiązywaniu poprzez organizację seminariów i konferencji tematycznych - wskazane są działania mające na celu popularyzację przedsięwzięć ekonomii społecznej.**

Kierunek zrealizowany: **zwiększenie koordynacji współdziałania z organizacjami pozarządowymi, w szczególności poprzez wnikliwą analizę możliwości uruchomienia na terenie miasta centrum organizacji pozarządowych.**

Informacja opracowana przez zespół wdrażający Strategię rozwiązywania problemów społecznych Miasta Stargardu Szczecińskiego powołany zarządzeniem Nr 7/2007 Prezydenta Miasta Stargardu Szczecińskiego z dnia 4 stycznia 2007 r., zmieniony zarządzeniem Nr 99/2007 z dnia 22 lutego 2007 r., zarządzeniem Nr 183/2008 z dnia 14 maja 2008 r., zarządzeniem Nr 26/2009 z dnia 22 stycznia 2009 r., zarządzeniem Nr 177/2011 z dnia 8 czerwca 2011 r. oraz zarządzeniem Nr 166/2012 z 9 maja 2012 r.

Przewodniczący zespołu wdrażającego
Strategię rozwiązywania problemów społecznych
Miasta Stargardu Szczecińskiego

Z-ca Prezydenta Miasta Stargard Szczeciński

Rafał Zając